269
153. МОСКВА 19. УЛ. ФРУНЗЕ 10 ИНСТИТУТ СОВ. СТРОИТЕЛЬСТВА И ПРАВА

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пролетары ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 253 (5627) | 3 лістапада 1936 г., аўторак | ЦАНА 10 КАП.

Многамільённай арміі ўдарнікаў і ўдарніц прамысловасці і транспарту, знатным людзям нашай краіны большэвіцкае прывітанне!

Перакрыем стаханаўскай работай новыя нормы выпрацоўкі!

(З лозунгаў ЦК ВКП(б) да XIX гадавіны Вялікай пролетарскай рэволюцыі ў СССР)

РАЕННЫЯ З'ЕЗДЫ СОВЕТАЎ

Па рэспубліцы заканчваецца справаздачная кампанія дэпутатаў Советаў, пленумы сельскіх і гарадскіх Советаў. Пачаліся раённыя з'езды Советаў, якія падвядуць вынікі праведзенай велізарнай работы па абмеркаванню праекта сталінскай Канстытуцыі.

З'езды яшчэ раз прадэманструюць бязмежную любоў шырачэйшых мас працоўных да сваёй радзімы, да сваёй большэвіцкай партыі, да свайго ўраду, да натхніцеля і арганізатара перамог соцыялізма, тварца новай Канстытуцыі — вялікага Сталіна.

У сталіцы ордэнаноснай рэспублікі, гарадах і мястэчках, калгасах і соўгасах, ва ўсіх кутках рэспублікі з велізарнай зацікаўленасцю і ўвагай вывучаўся мільёнамі совецкіх грамадзян гістарычны дакумент сталінскай эпохі — праект новай Канстытуцыі.

Сотні тысяч выступаўшых на сходах, дзесяткі тысяч дадаткаў і заўваг да праекта — ярчэйшы паказальнік росту палітычнай актыўнасці працоўных нашай краіны. Скрозь і ўсюды ў прамовах і справах рабочых, калгаснікаў і служачых адчуваецца велізарны творчы ўздым, жаданне працаваць яшчэ лепш, больш арганізавана і прадукцыйна.

Выказванне рабочых і калгаснікаў, настаўнікаў і урачоў, інжынераў і прафесароў на сходах выбаршчыкаў, пленумах і з'ездах Советаў — гэта палкія прамовы патрыётаў сваёй цудоўнай радзімы, людзей, гатовых у любую мінуту замяніць трактар на танк, малаток на кулямёт і біць, бязлітасна граміць ворага на яго-ж тэрыторыі.

Сталінская Канстытуцыя не дэкларацыя, у ёй запісана ўсё тое, што заваёвана пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі народамі Совецкага Саюза. Кожны працоўны ў самым аддалёным кутку нашай краіны, штодзенна адчувае і карыстаецца пладамі гэтых велізарных заваяванняў. У прамовах выбаршчыкаў, дэлегатаў з'ездаў Советаў гэта абрастае яркімі фактамі і лічбамі.

Перад намі даклад райвыканкома нядаўна арганізаванага Грэскага раёна. У мінулым, на тэрыторыі раёна князям Радзівілу, Гогенлог і Фон-Гельмерсен належала 20 тысяч гектараў лепшай зямлі. Невялікая зграя памешчыкаў і кулакоў уладалі 59 тысяч гектараў зямлі, а 6307 бядняцка-серадняцкім гаспадаркам належала толькі 21 тысяча гектараў. Цяпер 93 проц. усёй зямлі належыць калгасам, у якія аб'яднаны бядняцка-серадняцкія гаспадаркі раёна.

Замест 4 царкоўна-прыходскіх школ, у якіх навучалася 200 вучняў, цяпер у Грэскім раёне 2 поўныя сярэднія школы, 11 няпоўныя сярэднія, 32 двухкамплектныя і 11 аднакамплектныя школы з 7120 вучнямі. 450 руб. у год трациў царскі ўрад на ахову здароўя ў гэтым раёне. У 1936 г. раёнам выдаткована на гэту мэту 477.250 руб. 13 дамоў соцкультуры, 65 калгасных клубаў, дзве больніцы, два ўрачэбных пункты, 7 фельдшэрска-акушэрскіх пунктаў, дзве хаты-радзільні, 18 сталых і 51 сезонных ясляў, кіно і радыё, каля 10 тысяч экземпляраў газет і журналаў — усім гэтым карыстаюцца працоўныя раёна.

Ці патрэбен больш яркі прыклад росту культуры, культурных устаноў, добрабыту працоўных. Гэта і ёсць рэальнае ажыццяўленне правоў совецкіх грамадзян, запісаных у праект сталінскай Канстытуцыі.

З'езды Советаў і прайшоўшыя перад імі пленумы гарадскіх і сельскіх советаў, сходы выбаршчыкаў паказваюць велізарны рост совецкай дэмакратыі. Дзесяткі, сотні тысяч людзей прымаюць удзел у абмеркаванні работы Советаў. 4.793 членаў райвыканкомаў, 36.160 членаў сельсоветаў Беларусі, 81.552 у секцыях сельсоветаў, 38.153 у дэпутацкіх групах прымаюць удзел у кіраўніцтве дзяржавай.

На практычнай рабоце ў советах, секцыях, дэпутацкіх групах, у асабістай рабоце дэпутата Совета шырокія масы праходзяць выдатную школу дзяржаўнай дзейнасці.

Совецкі выбаршчык з новай меркай падыходзіць да ацэнкі свайго выбранніка — дэпутата. Дзелавіты, талковы дэпутат, які акуратна выконвае наказ выбаршчыкаў, клапоціцца аб іх інтарэсах, атрымлівае высокую ацэнку. Ад балбатуноў, дэпутатаў, якія не звязаны з выбаршчыкамі, не могуць працаваць так, як гэтага патрабуе партыя, выбаршчыкі аслабаняюць Советы. У Чэрыкаўскім раёне, у часе справаздачнай кампаніі, выбаршчыкі вывелі са складу Советаў 8 дэпутатаў, у Палгайскім сельсовеце, Менскага раёна, выведзены два дэпутаты.

Грамадзяне нашай рэспублікі змагаюцца за паляпшэнне работы Советаў. Вострай зброяй самакрытыкі яны адбіраюць лепшых дэпутатаў, якія выконваюць іх волю, іх наказы. Задача раённых з'ездаў Советаў заключаецца ў тым, каб падтрымаць самакрытыку, не супакойваць сябе дасягненнямі, а канцэнтраваць увагу на невырашаных задачах, мабілізаваць дэпутатаў, а праз іх шырачэйшыя масы працоўных на яшчэ лепшую работу—такая задача з'ездаў.

Кіраўнікі раёнаў павінны памятаць аб тым указанні, якое нам даў таварыш Сталін у гутарцы ў п. Рой Говардам:

«Наша новая выбарчая сістэма падцягне ўсе ўстановы і арганізацыі, прымусіць іх палепшыць сваю работу. Усеагульныя, роўныя, прамыя і тайныя выбары ў СССР будуць хлыстом у руках насельніцтва супроць дрэнна працуючых органаў улады».

Самакрытыка — выпрабаваны метад і вострая зброя мас у барацьбе за соцыялізм, за яго новыя і новыя перамогі. Вось чаму гэту зброю трэба не прытупляць, а адточваць. Гэтага не зрабілі ў Гарадоцкім раёне. Мала было на з'ездзе Советаў гэтага раёна крытыкі недахопаў работы РВК, яго аддзелаў і сельсаветаў. Гэта павінна быць улічана тымі раёнамі, якія набліжаюцца да сваіх з'ездаў.

Народ унёс вялікую колькасць дадаткаў і заўваг да праекта. Сабраць і абагуліць усе дадаткі — важнейшая задача выканкомаў і з'ездаў Советаў.

Натхнёная вялікімі ідэямі сталінскай Канстытуцыі ідзе наша краіна да VIII Усесаюзнага з'езда Советаў. Раённыя з'езды Советаў з'яўляюцца важнейшым, адным з адказнейшых этапаў падрыхтоўкі да яго. Іменна таму раённыя з'езды Советаў трэба правесці арганізавана і на высокім узроўні.

Аб узнагароджанні ўдзельнікаў велапрабегу па маршруту Коларайўка—Хабараўск калгаснікаў т. т. Бойко Д. Н., Бойско С. Г., Носава І. Г., Папова Н. С. і Чэрнева Ф. І.

ПАСТАНОВА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА САЮЗА ССР

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Саюза ССР пастанаўляе:

Узнагародзіць ордэнам «Знак Почета» удзельнікаў каманды калгаснікаў Коларайўскага раёна, Днепрапетроўскай вобласці, зрабіўшых веласіпедны прабег адлегласцю ў 9.764 клм. па маршруту Коларайўка — Хабараўск:

1. Бойко Д. Н.
2. Бойско С. Г.
3. Носава І. Г.
4. Папова Н. С.
5. Чэрнева Ф. І.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР — **М. КАЛІНІН.**

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза СССР — **І. АКУЛАЎ.**

Масква, Крэмль.
1 лістапада 1936 года.

АБ ЗЛІШАСТВАХ У ВЫДАТКАВАННІ СРОДКАЎ У СУВЯЗІ СА СВЯТКАВАННЕМ КАСТРЫЧНІЦКАЙ ГАДАВІНЫ

ПАСТАНОВА ЎПАЎНАВАЖАНАГА КАМІСІІ СОВЕЦКАГА КАНТРОЛЯ ПРЫ СНК СССР ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР

Устаноўлена, што, не гледзячы на пастановы Камісіі Совецкага і Партыйнага Кантроля аб эканомным выдаткаванні сродкаў на падрыхтоўку да свята, Медыцынскі інстытут (намеснік дырэктара т. Анішчанка) дапусціў злішаствы ў выдаткаванні сродкаў на ўпрыгожанне будынка, на закупку тэатральнай пастаноўкі ў суме больш 15.000 руб.

1. За допушчэнне празмернага выдаткавання дзяржаўных сродкаў намесніку дырэктара Медыцынскага інстытута тав. Анішчанка абвясціць вымову.

Прапанаваць тав. Анішчанка скараціць выдаткі ў некалькі разоў, аб чым паведаміць к 4 лістапада г. г.

2. Пытанне аб адказнасці дырэктара Медыцынскага інстытута тав. Манахава разглядзець па звароце з камандыроўкі.

3. Пастанову апублікаваць у друку.

Упаўнаважаны КСК пры СНК СССР па Беларускай ССР **А. ЦІХОН.**

МЕНСК. ЦК КП(б)Б—т. т. ГІКАЛО, ВАЛКОВІЧУ СНК БССР—тав. ГАЛАДЗЕДУ

Сустракаючы вялікае свята працоўных — XIX гадавіну Кастрычніцкай рэволюцыі, калгаснікі Аршаншчыны, пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б і Соўнаркома, аўладаўшы метадамі стаханаўскай работы — 1 лістапада выканалі план ільнозагатовак па ўсіх паказальніках.

Сакратар райкома КП(б)Б—**ЛЕАНОВІЧ.**
Старшыня РВК — **СЦЯПАНАЎ.**

М. М. Галадзед—старшыня Совета Народных Камісараў БССР

БЕЛАРУСКАЯ ССР НАПЯРЭДАДНІ 8 УСЕСАЮЗНАГА З'ЕЗДА СОВЕТАЎ

Набліжаецца VIII з'езд Советаў Саюза ССР. Гэта гістарычны з'езд, які ўвойдзе ў гісторыю Вялікай Соцыялістычнай Рэволюцыі адной з самых яркіх старонак яе развіцця, бо з'езд Советаў збіраецца для таго, каб зацвердзіць вялікую сталінскую Канстытуцыю, у якой запісаны гіганцкія заваяванні соцыялізма.

Найшырэйшыя масы гераічнага совецкага народу з жывейшай цікавасцю абмяркоўваюць і глыбока вывучаюць праект сталінскай Канстытуцыі і аднадушна яго адабраюць. Асаблівую цікавасць да праекта Канстытуцыі праяўляюць працоўныя масы раней прыгнечаных нацыянальнасцей. Дзесяткі і сотні тысяч людзей у час абмеркавання праекта Канстытуцыі ўспамінаюць сваё мінулае жыццё, параўноўваюць яго з жыццём сучасным.

Працоўныя масы Беларускай ССР, таксама як і іншыя народы Саюза, праводзяць гэтыя параўнанні сучаснага з мінулым. Такія параўнанні з'яўляюцца натуральнымі і зразумелымі, бо мінулае беларускага народу — гэта галеча і голад, гэта патройны гнёт: палітычны, соцыяльна-эканамічны і нацыянальны, гэта бяспраўе, гэта панская кабала і опіум рымска-каталіцкай і праваслаўнай царквы. [illegible] Саюза ССР і яе вялікі тварэц таварыш Сталін. Кожны грамадзянін нашай магутнай краіны Советаў, да якой-бы нацыянальнасці ён ні належаў, адчувае сябе поўнапраўным членам вялікай сям'і народаў СССР, ён разумее, што яго правы абараняюцца сталінскай Канстытуцыяй.

Беларуская ССР, як самастойная рэспубліка, створана партыяй Леніна—Сталіна, а непасрэдным яе тварцом і арганізатарам з'яўляецца таварыш Сталін. Дастаткова заглянуць у гістарычныя дакументы, каб убачыць непасрэдную гістарычную ролю таварыша Сталіна ў справе стварэння комуністычнай партыі большэвікоў Беларусі і Беларускай ССР. З гэтых гістарычных дакументаў відаць, як уважліва, крапатліва і клапатліва працаваў таварыш Сталін над арганізацыяй БССР і КП(б)Б.

У кароткім артыкуле не прадстаўляецца магчымым прывесці ўсе дакументы. Аб іх яшчэ многа прыйдзецца пісаць і гаварыць пры напісанні гісторыі КП(б)Б і гісторыі БССР. Напомню толькі некаторыя з гэтых дакументаў, якія захоўваюцца ў нашых партыйных архівах.

30 снежня 1918 года VI Заходняя канферэнцыя большэвікоў вынесла пастанову аб арганізацыі Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі, а сама партыйная канферэнцыя, па прамому ўказанню таварыша Сталіна, пераіменавала сябе ў першы з'езд комуністычнай партыі большэвікоў Беларусі.

На падставе рашэння гэтай канферэнцыі 1 студзеня 1919 года быў апублікован маніфест першага Рабоча-Сялянскага Урада Беларусі, якім Беларусь абвешчана самастойнай совецкай рэспублікай; гэтым-жа маніфестам буржуазная беларуская рада («БНР») абвешчана па-за законам, як арганізацыя контррэволюцыйная, створаная нямецкім імперыялізмам і яму прадаўшаяся.

Але ўсім гэтым афіцыйным пастановам і актам прадшэствавала паслядоўная і глыбокая арганізацыйна-палітычная работа таварыша Сталіна, які сістэматычна, крок за крокам, падрыхтоўваў стварэнне КП(б)Б і Беларускай ССР. Таварыш Сталін у той час неаднаразова выклікаў да сябе кіраўніка беларускіх большэвікоў і большэвікоў Заходняга фронта тав. А. Мяснікова і іншых работнікаў і даваў ім канкрэтныя ўказанні, як практычна арганізаваць комуністычную партыю (большэвікоў) Беларусі і Беларускую рэспубліку. Ён растлумачваў палітычнае значэнне гэтага гістарычнага мерапрыемства.

Аб гэтым ёсць таксама і рад пісьмовых указанняў таварыша Сталіна, адрасаваных на імя тав. Мяснікова. Таварыш Сталін асабіста кіраваў фармаваннем першага ўрада Совецкай Беларусі і падбіраў у яго людзей. Ён вызначаў, цярпліва і настой- [illegible] дапускалі скажэнне дырэктыў партыі і тым самым ігралі на руку нацыяналістам.

Да Кастрычніцкай рэволюцыі ў Беларусі былі асобныя большэвіцкія арганізацыі, а таксама і большэвіцкая арганізацыя Заходняга фронта, якая звязвалася непасрэдна з ЦК РСДРП(б). Напрыклад, існавала Менская партыйная арганізацыя і Менскі камітэт, кіруемы тт. Мясніковым і Фрунзе, Палеская партыйная арганізацыя і Палескі камітэт, кіруемы тав. Кагановічам Л. М., Бабруйская арганізацыя і інш. А ў 1918 годзе, пад непасрэдным кіраўніцтвам таварыша Сталіна, была створана партыйная арганізацыя — КП(б)Б, якая аб'яднала ўсіх большэвікоў, працаваўшых на тэрыторыі Беларусі і атрымаўшая сваё арганізацыйнае афармленне як нацыянальная партыйная арганізацыя на VI Заходняй партыйнай канферэнцыі, пераіменаваўшай сябе ў першы з'езд КП(б)Б.

Вельмі характэрным з'яўляецца тая акалічнасць, што і назва партыйнай арганізацыі Беларусі — «КП(б)Б» — дана асабіста таварышом Сталіным, аб чым сведчаць дакументы, пісаныя таварышом Сталіным.

Усе ўпамянутыя, а таксама і іншыя сталінскія дакументы і ў далейшым будуць служыць беларускаму народу і членам КП(б)Б яркім напамінаннем аб гістарычным пераходзе працоўных мас Беларусі з мінулага бяспраўнага быцця ў новы свет соцыялізма, аб пераходзе ад жыцця жабрацкага і забітага да жыцця радаснага шчаслівага і заможнага.

У святле гэтых гістарычных фактаў яшчэ больш гнуснымі выглядаюць спробы беларускіх буржуазных нацыяналістаў і іх агентаў нацыянал-апартуністаў фальсіфікаваць гісторыю Беларусі і гісторыю КП(б)Б. Контррэволюцыйныя беларускія нацыяналісты актыўна перашкаджалі стварэнню БССР; яны прадавалі беларускі народ нямецкім і польскім імперыялістам, імкнуліся ператварыць Беларусь у каланіяльны прыдатак заходнееўрапейскіх буржуазных дзяржаў (Германіі, Польшчы), але яны пралічыліся ў сваіх разліках, і іх стаўка аказалася бітай, як аказаліся бітымі і акупанты — нямецкія і польскія імперыялісты.

Будучы разгромленымі ў адкрытым баю, беларускія контррэволюцыйныя нацыяналісты, прымяняючы метад двурушніцтва ўжо ва ўмовах Совецкай Беларусі, імкнуліся працягнуць сваю варожую тэорыю аб тым, што «родапачынальнікам беларускай дзяржаўнасці з'яўляецца Крывія» (тэорыя нацдэма Ластоўскага), а нацыянал-апартуністы ўнутры КП(б)Б, як прамыя суўдзельнікі контррэволюцыйных нацдэмаў, прапаведвалі аб тым, што «КП(б)Б бярэ свой пачатак ад Беларускай Соцыялістычнай Грамады» («БСГ») — гэтай буржуазнай нацыяналістычнай арганізацыі, што быццам-бы «БСГ» з'яўляецца прабацькам комуністычнай партыі большэвікоў Беларусі.

Нажаль, гэтыя буржуазныя тэорыі хадзілі ў Беларусі доўгі час. Яны прапаведваліся так званымі «гісторыкамі»: Ігнатоўскім—гэтым двурушнікам і агентам дэфензывы, фашыстамі Ластоўскім, Трамповічам і не толькі імі. Знаходзілася нямала іх саюзнікаў з партбілетам у кішэні, якія прапаведвалі аб тым што «рэволюцыя ў Беларусі прышла ад сахі», што «эканамічнаму ўкладу беларускага народу родствены ўклад заходніх буржуазных дзяржаў (Польшча, Літва і інш.), значыцца, Беларусі па дарозе з Захадам, а не з Масквой» і т. п.

Адсюль, г. зн. з гэтых антысовецкіх контррэволюцыйных тэорый, узнікла вядомая прышчэпаўшчына ў зямельным пытанні.

Спаборнічаючы з беларускімі нацдэмамі, яўрэйскія нацыяналісты-бундаўцы са свайго боку прапагандавалі свае варожыя тэорыі аб тым, што «КП(б)Б бярэ свой пачатак ад бунда і што былыя бундаўцы складаюць асноўнае ядро КП(б)Б».

І тыя і другія, прыпісваючы сабе «рэволюцыйную» ролю, абяляючы контррэволюцыйнае мінулае сваіх буржуазных нацыяналістычных партый, забыліся аб тым, што іменна сярод гэтых катэгорый двурушнікаў знаходзілі сабе падтрыманне і апору трыжды прэзраныя мярзаўцы, шкоднікі і тэрарысты—забойцы—троцкісты і зіноўеўцы. І троцкісты, і зіноўеўцы, і правыя апартуністы як раней, так і ў апошні час знаходзілі сабе саюзнікаў іменна сярод беларускіх і яўрэйскіх нацыянал-апартуністаў, аб чым таксама сведчаць факты і апошняга часу.

Зрошчванне і змыканне троцкісцка-зіноўеўскіх падонкаў, правых апартуністаў, бундаўцаў і беларускіх нацыянал-апартуністаў у адзіную шарэнгу контррэволюцыі з'яўляецца характэрным фактам.

КП(б)Б, пад кіраўніцтвам ЦК ВКП(б), кіруючыся ўказаннямі таварыша Сталіна, выкрыла гэтыя буржуазна-кулацкія тэорыі і нагалаву разграміла нацыяналістычную контррэволюцыю і яе ідэолагаў.

Аднак нельга думаць, што з нацыяналістычнымі ворагамі ўсё пакончана, што іх «тэорыі» не будуць мець рэцыдываў. Трэба мець на ўвазе, што падонкі нацыяналістычнай контррэволюцыі паспрабуюць яшчэ сям-там праявіць сябе. Таму патрэбна максімальная рэволюцыйная пільнасць; патрэбна ўсямерна аваладваць большэвіцкім майстэрствам—уменнем распазнаваць ворагаў, якой-бы маскай яны ні прыкрываліся.

Абмяркоўваючы праект сталінскай Канстытуцыі і выпрацоўваючы новую Канстытуцыю БССР, працоўныя масы Беларусі таксама з гонарам успамінаюць і гераічныя дні перамог на франтах грамадзянскай вайны. Яны ўспамінаюць 1919 год, калі пад непасрэдным кіраўніцтвам таварыша Сталіна вялі барацьбу за сваё вызваленне, выконваючы яго загады па Заходняму фронту, дзе таварыш Сталін з'яўляўся галоўным арганізатарам абароны Беларусі і яе сталіцы—горада Менска. Таксама ўспамінаюць і пераможнае вызваленне Беларусі ад польскай акупацыі.

Сталінскі план разгрому інтэрвентаў на галоўным напрамку — Паўднёвым і Паўднёва-Заходнім франтах уключаў у сябе задачу разгрому і польскіх акупантаў на Заходнім фронце, аб чым, у прыватнасці, сведчыць загад таварыша Сталіна па Паўднёва-Заходняму фронту ад 29 чэрвеня 1920 года, які прадпісвае разгарнуць наступленне па ўсяму фронту, у тым ліку і ў раёне Ельска, Мозыра, у раёне ракі Прыпяці і іншых участках Заходняга фронта. Тысячы рабочых і калгаснікаў Беларусі ўспамінаюць гэтыя гераічныя дні барацьбы за сваё вызваленне ад польскіх палкоўнікаў і памешчыкаў; яны адначасова выражаюць сваю любоў і адданасць вялікаму арганізатару перамог на ўсіх франтах, стваральніку Беларускай ССР і другу беларускага народу, вялікаму Сталіну.

Аб гэтым сведчаць выказванні тысяч беларускіх рабочых і калгаснікаў пры абмеркаванні праекта сталінскай Канстытуцыі: калгаснік калгаса «Авангард» пагранічнага Копыльскага раёна В. П. Чэрных у сваім выступленні гаворыць: «У праекце сталінскай Канстытуцыі адлюстраваны велізарныя перамогі, дасягнутыя ў нашай краіне пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна. Калі пачнуцца выбары, я, як і ўсе працоўныя, першы свой голас падам за таварыша Сталіна, бо таварыш Сталін даў нам, беларускім сялянам, светлае, раднаснае жыццё, ён клапоціцца аб нас, аб калгасніках, як родны бацька».

Праект новай Канстытуцыі БССР складзен у поўнай адпаведнасці з Канстытуцыяй Саюза ССР. У гэтым яго непарушная аснова. У II артыкуле праекта Канстытуцыі БССР гаворыцца, што Беларуская ССР з'яўляецца састаўной і неадлучнай часткаю вялікага Саюза ССР на яго заходніх граніцах. Усе працоўныя БССР аднадушна заяўляюць, што яны грудзьмі будуць абараняць недатыкальнасць свяшчэнных граніц СССР. Калгаснік Гайка Міхаіл з Копыльскага раёна ў сваіх словах ярка адлюстроўвае волю ўсіх калгаснікаў Беларусі. Пры абмеркаванні Канстытуцыі ён заявіў: «Калі партыя і ўрад і першы маршал тав. Варашылаў паклічуць нас абараняць нашу дарагую радзіму, то мы, калгаснікі, заўсёды гатовы асядлаць калгасных коней і стаць на абарону совецкіх граніц. Мы ніколі не аддамо таго, што заваявалі пад кіраўніцтвам нашага роднага Сталіна».

(Працяг гл. на 2 стар).

ВАЕННА-ФАШЫСЦКІ МЯЦЕЖ У ІСПАНІІ

Становішча на франтах

МАДРЫД (сталіца Іспаніі), 2 лістапада. (БЕЛТА). У афіцыяльнай зводцы аб становішчы на франтах за 1 лістапада гаворыцца, што на паўночна-заходнім фронце ўрадавая артылерыя ўзмоцнена бамбардыравала пазіцыі мяцежнікаў у Овіедо.

На арагонскім фронце мяцежнікі ўвесь дзень абстрэльвалі пазіцыі ўрадавых войск у раёнах Тардыенты і Сіеры дэ Алькуб'ерэ. У апошнім раёне ўрадавая артылерыя збіла самалёт мяцежнікаў.

На цэнтральным фронце ў горных раёнах — зацішша. Атака мяцежнікаў у раёне Брунетэ (на захад ад Мадрыда) была адбіта ўрадавымі войскамі. У раёне ракі Тахо ўрадавыя войскі прасунуліся наперад і занялі пазіцыі, пануючыя над пунктам Парла (на поўдзень ад Мадрыда). Атакі калоны мяцежнікаў у Сендэхас дэ ля Торрэ і Вільясека дэ Энарэс адбіты. У рэзультаце контратакі ўрадавыя войскі занялі Латоба і нанеслі праціўніку вялікія страты. Авіяцыя мяцежнікаў бамбардыравала Алькала дэ Энарэс (на паўночны ўсход ад Мадрыда). Бамбардыроўка не зрабіла ніякай шкоды. Урадавая авіяцыя на працягу ўсяго дня паспяхова бамбардыравала на гэтым фронце пазіцыі мяцежнікаў.

***

ЛОНДАН (сталіца Англіі), 2 лістапада. (БЕЛТА). Як перадаюць з Мадрыда, сёння ўрадавыя войскі прадаўжалі пачатае ўчора пры падтрыманні авіяцыі наступленне на Навалькарнера.

УРАДАВЫЯ ВОЙСКІ ДАЮЦЬ РАШУЧЫ АДПОР МЯЦЕЖНІКАМ

ЛОНДАН. (сталіца Англіі). 2 лістапада. (БЕЛТА). Англійская газета «Таймс» сцвярджае, што мяцежнікі ў Овіедо (цэнтр правінцыі Астурыі) зноў ізаляваны атрадамі гарнякоў. Калона мяцежнікаў, пасланая на дапамогу асаджаным, акружана ўрадавымі войскамі ў гарах.

Атрады баскаў занялі Мондрагон (на паўднёвы ўсход ад Більбао).

Урадавыя войскі прадаўжаюць паспяховыя аперацыі вакол Уэскі. Урадавая кавалерыя заняла рад пунктаў у раёне Селадас (правінцыя Тэруэль) і знаходзіцца цяпер на адлегласці каля двух кілометраў ад Тэруэля.

Газета «Таймс» перадае, што ўрадавыя войскі ўмацавалі занятыя імі пазіцыі паміж Ільескасам і Аранхуэсам. Аднак, мяцежнікі прадпрынялі наступленне паміж Ільескасам і Навалькарнера. Паміж Аранхуэсам і Толедо ўрадавыя войскі адбілі атакі мяцежнікаў. Мяцежнікі прыкладаюць усе намаганні, каб захваціць чыгуначныя вузлы ў Альгадоры і Кастыльеха (на паўночны ўсход ад Толедо), аднак сустракаюць рашучае супраціўленне з боку рэспубліканскіх часцей.

Англійскія газеты «Дэйлі экспрэс» і «Ньюс кронікл» падкрэсліваюць, што налёты самалётаў мяцежнікаў на Мадрыд і Хетафе выклікалі велізарнае абурэнне сярод насельніцтва сталіцы. Мадрыд адказаў на бамбардыроўку патокам добраахвотнікаў на фронт. Учора ў рэспубліканскую армію ўступіла 4.000 добраахвотнікаў.

Камітэт дапамогі іспанскаму народу ў Чэхаславакіі

ПРАГА (сталіца Чэхаславакіі), 1 лістапада (БЕЛТА). У Чэхаславакіі арганізаваны камітэт дапамогі дэмакратычнай Іспаніі. У склад камітэта ўвайшлі шматлікія прадстаўнікі чэхаславацкай інтэлігенцыі. Камітэт узначальвае прафесар Неедлы. Сёння ў самай вялікай зале Прагі адбыўся скліканы камітэтам шматтысячны мітынг. Мітынг праходзіў пад лозунгам: «Чэхаславацкая інтэлігенцыя на дапамогу іспанскаму народу». Выступіўшы на мітынгу вядомы чэхаславацкі пісьменнік Ванчура ўказаў на вялікае значэнне іспанскіх падзей для палітычнага развіцця і культуры ўсёй Еўропы. Ванчура заклікаў усе дэмакратычныя колы Чэхаславакіі аказваць дзейсную дапамогу іспанскаму народу. «Вайну супроць іспанскага народу, — заявіў Ванчура, — вядуць усе рэакцыянеры Еўропы. Вось чаму ўсе перадавыя людзі Еўропы павінны аб'яднацца для падтрымання іспанскага народу».

Прыбыўшы на мітынг іспанскі паверань ў справах у Чэхаславакіі Асуа быў спаткан бурнай авацыяй.

ФАШЫСЦКАЯ АВІЯЦЫЯ НЕ ПАКІДАЕ МАДРЫД У СПАКОІ

МАДРЫД, (сталіца Іспаніі), 1 лістапада. (БЕЛТА). Пасля бамбардыроўкі 30 кастрычніка фашысцкая авіяцыя не пакідае Мадрыда ў спакоі. Прарэзлівае выццё сірэн, якое папярэджвае аб набліжэнні паветранай небяспекі, неаднаразова адрывае насельніцтва сталіцы ад яго звычайных спраў і прымушае спускацца ў падзямелле метро і падвальныя памяшканні будынкаў. Сёння, напрыклад, фашысцкія самалёты з'яўляюцца над Мадрыдам ужо другі раз.

Першапачатковыя весткі аб афярах паветранай бамбардыроўкі Мадрыда 30 кастрычніка былі пераўменшаны. Як цяпер высвятляецца, у часе гэтай бамбардыроўкі было забіта каля 170 чалавек, у тым ліку некалькі дзесяткаў жанчын і дзяцей. На адной толькі вуліцы Луна было забіта каля 30 чалавек. Большасць з іх была разарвана на кавалкі. Шпіталі перапоўнены цяжка раненымі.

Група віднейшых іспанскіх беспартыйных пісьменнікаў і вучоных апублікавала поўны абурэння пратэст супроць бамбардыроўкі Мадрыда.

***

ЛОНДАН, (сталіца Англіі), 2 лістапада. (БЕЛТА). Як паведамляюць, сёння самалёты мяцежнікаў зноў зрабілі налёт на Мадрыд і скінулі 5 бомб на адзін з рабочых кварталаў. Адной бомбай забіта трое дзяцей, другой — ранена 2 жанчыны і трое мужчын. Астатнія бомбы ўтварылі вялікія разбурэнні без чалавечых афяр.

М. М. Галадзед—старшыня Совета Народных Камісараў БССР

БЕЛАРУСКАЯ ССР НАПЯРЭДАДНІ 8 УСЕСАЮЗНАГА З'ЕЗДА СОВЕТАЎ

(Працяг. Пачатак гл. на 1-й стар.)

Уся краіна Советаў сустракае VIII з'езд Советаў Саюза ССР велізарнымі дасягненнямі. Беларуская ССР за гады соцыялістычнага будаўніцтва ператварылася ў квітнеючую рэспубліку на заходніх граніцах Саюза ССР. Гаспадарка, культура, матэрыяльнае становішча беларускага народу атрымалі гіганцкі размах у сваім развіцці і падняты на высокі ўзровень.

Шырокія масы беларускіх рабочых і сялян актыўна змагаюцца за стаханаўскія метады работы на фабрыках, заводах, на палях калгасаў і соўгасаў.

Ленінска-сталінская нацыянальная палітыка поўнасцю вастаржэствавала, яна ў дзеянні, яна дала здзіўляючыя свае рэзультаты ва ўсіх праяўленнях народнай творчасці як у галіне вытворчасці, так і ў галіне культуры і мастацтва.

Беларуская ССР падыходзіць да з'езда Советаў з гіганцкімі поспехамі. Асноўныя гаспадарчыя работы 1936 года будуць поўнасцю завершаны. Промфінплан прамысловасці БССР па ўсіх наркаматах паспяхова выконваецца. Рабочыя Беларусі ўзялі на сябе абавязацельства промфінплан не толькі выканаць, але і перавыканаць і даць дадаткова, звыш зацверджанага ўрадам гадавога плана, прадукцыю на суму 131,8 млн. рублёў. Усяго па промфінплану 1936 года прадпрыемствамі Беларусі будзе выпрацавана прадукцыі на суму да 2 мільярдаў рублёў.

Гэтыя даныя сведчаць таксама аб велізарных поспехах індустрыялізацыі БССР, асабліва калі прыняць пад увагу, што Беларусь да Кастрычніцкай рэволюцыі не мела сапраўднай прамысловасці, і прадукцыя прамысловай вытворчасці ў 1913 годзе роўна была 99,9 млн. руб. у пераводзе па цэны 1926-27 г.

Уся прамысловасць Беларусі створана амаль занава. Створана таксама і мясцовая апалавая база. Да рэволюцыі здабывалася ўсяго 14 тыс. тон торфу ў год, а ў бягучым годзе здабыта больш 2 млн. тон торфу, што складае 43 проц. усяго апалавага балансу рэспублікі.

Беларусь стала буйным цэнтрам варштатабудаўніцтва. Па вытворчасці варштатаў яна дае каля 10 проц. усёй прадукцыі Саюза ССР. Напрыклад, заводы Віцебска забяспечваюць аўтатрактарную прамысловасць Саюза некалькімі тыпамі шліфавальных варштатаў, якія яшчэ нядаўна імпартаваліся з-за граніцы. На гідратурбіны малой магутнасці (да 100 конскіх сіл), якія вырабляюцца на Бабруйскім заводзе для мясцовых гідрастанцый, паступаюць заказы з далёкага Узбекістана і другіх часцей Саюза.

Створана вытворчасць ацэтона (растварыцель), які выпрацоўваецца з бульбы. Занава пастаўлена акулярная вытворчасць. Віцебская акулярная фабрыка з'яўляецца асноўнай фабрыкай для снабжэння аўтатрактарнай і авіяцыйнай прамысловасці.

Кафельныя пліткі, якія вырабляюцца на копыскіх кафельных заводах, распаўсюджваюцца па ўсёй краіне; імі-ж абліцавана Маскоўскае метро. Здабываецца «крокус» з красачных жалезных руд для шліфавання оптыкі.

У Беларусі пабудавана адна з буйнейшых у Саюзе фабрык «Магвалакно», якая выпрацоўвае штучны шоўк, які карыстаецца вялікім попытам з боку тэкстыльнай і трыкатажнай прамысловасці Саюза ССР.

Віцебскі шчацінна-шчотачны камбінат і менская шчотачная фабрыка даюць больш 40 проц. усёй саюзнай вытворчасці шчотак рознага прызначэння. Шкляныя заводы Беларусі выпускаюць бемскае шкло, шліфаваную і хрустальную пасуду, частка якой ідзе і на экспарт.

Совецкай уладаю ў Беларусі пабудаваны і чугуналіцейныя прадпрыемствы, як, напрыклад, магілеўскі трубаліцейны завод. Аб дрэваапрацоўчай прамысловасці няма чаго і гаварыць, бо мэбля і стандартныя дамы, якія робяцца на прадпрыемствах Беларусі, шырока распаўсюджваюцца па гарадах і раёнах Совецкага Саюза.

Крычаўскі цэментны завод выпрацоўвае высокаякасны цэмент, які ідзе на самыя адказныя пабудовы, у тым ліку і на Маскоўскае метро, канал Волга — Масква і іншыя будаўніцтвы. Лапцугі Галя, якія выпрацоўваюцца менскім заводам, з поспехам прымяняюцца ва ўсіх раёнах Саюза для камбайнаў і іншых складаных сельскагаспадарчых машын.

Новая вытворчасць розных вырабаў з шрафілітаў вызваліла нафтаздабываючую прамысловасць Саюза ад імпарту сажавых гарэлак. Толькі ў гэтым годзе выпрацавана і адпраўлена «Азнефти» 800 тыс. штук сажавых гарэлак.

Тэкстыльная і трыкатажная прамысловасць Беларусі, у тым ліку ільноапрацоўчая прамысловасць, ужо займае салідную ўдзельную вагу ва ўсёй прамысловасці Саюза, а будуючыйся Аршанскі ільнокамбінат і рэканструіруемая ільнопрадзільная фабрыка імя тав. Кагановіча ў Віцебску будуць даваць больш 50 мільёнаў метраў у год ільнянога палатна.

Поспехі індустрыялізацыі БССР карэнным чынам змянілі структуру насельніцтва. Калі, напрыклад, у 1913 годзе ў прамысловых прадпрыемствах было занята каля 25 тысяч рабочых і служачых, то ў 1936 годзе рабочых і служачых у народнай гаспадарцы стала 627.605 чалавек, у тым ліку ў прамысловасці (без транспарту і лясной гаспадаркі) 182.000 чалавек.

Сельская гаспадарка Беларусі, дзякуючы поспехам калектывізацыі, насычэнню трактарамі і сельскагаспадарчымі машынамі, перайшла з дробнага экстэнсіўнага земляробства ў буйнае калгасна-соўгаснае земляробства высокай прадукцыйнасці, у сувязі з чым беларуская вёска стала непазнавальнай. Сельская гаспадарка БССР з'яўляецца амаль скрозь калгаснай, бо ў калгасах на 1 кастрычніка 1936 года аб'яднана 86,8 проц. сялянскіх гаспадарак. Застаўшыяся 13 проц. гаспадарак не адыгрываюць колькі-небудзь прыкметнай гаспадарчай ролі ў сельскагаспадарчай вытворчасці. Цяперашні трактарыст, які скрозь і усюды выпрацоўвае больш 1.000 гектараў на «СТЗ», нічым не нагадвае ранейшага беларускага селяніна, які калупаўся ў зямлі з сахой.

МТС і соўгасы Беларусі маюць трактарны парк магутнасцю ў 125 тыс. конскіх сіл. На палях Беларусі працуюць камбайны, аўтамабілі, бензінавыя і электрычныя рухавікі. Усе гэтыя стальныя машыны фактычна выконваюць работу, роўную 300 тыс. коней.

Беларуская вёска, якая ведала раней толькі лучыну, цяпер скрозь і ўсюды асвятляецца лямпкай Ільіча. Пераважная палова раённых цэнтраў Беларусі мае свае электрастанцыі, якія даюць электрычны ток у акаляючыя калгасы радыусам 15—20 кіламетраў. Апрача таго, электрыфікаваны 183 калгасы і абсталявана 200 электрамалацільных пунктаў. У гэтым годзе будуецца 15 калгасных гідрастанцый. А раённая электрастанцыя імя тав. Сталіна снабжае энергіяй віцебскую, аршанскую, магілеўскую прамысловасць і тысячы калгасаў.

Балоты Беларусі калісьці былі праклёнцем для беларускага сялянства. У царскай Расіі «Заходняя экспедыцыя» дэпартамента земляробства калісьці прабавала праводзіць меліярацыйныя работы, але нічога істотнага не было зроблена. Экспедыцыяй Жылінскага былі пракопаны невялікія каналы для лесасплаву і для асушкі памешчыцкіх зямель, якія да таго-ж за час імперыялістычнай вайны большай часткаю былі прыведзены ў нягоднасць.

Сапраўдная работа па асушцы і скарыстанню балот пачалася толькі пасля Кастрычніцкай рэволюцыі. Меліярацыйныя работы пры совецкай уладзе атрымалі гіганцкі размах. За гэты час дзяржавай і масавай калгаснай меліярацыяй асушана каля 700 тысяч гектараў зямлі, у тым ліку 100 тысяч гектараў балот, якія раней былі скрозь залітыя вадой і якія не толькі былі недаступныя, але і падчас былі непраходныя для чалавека.

На асушаных балотах створаны дзесяткі калгасаў, 14 лугавых соўгасаў, 5 малочных і 1 канапляводчы соўгасы. Пасевы на асушаных балотах даюць вельмі высокі ўраджай. Сярэдні ўраджай жыта і аўсу на мінеральных глебах Беларусі пры ўнясенні ўгнаенняў роўны 9 цэнтнерам з гектара, а на асушаных балотах сярэдні ўраджай жыта складае не менш 11 цэнтнераў, аўсу—12 цэнтнераў; ураджай бульбы на асушаных балотах удвое вышэй, чым у звычайных умовах: 212 цэнтнераў замест 106; ураджай-жа канаплі ў 2,5 раза вышэй сярэдняга ўраджаю (10 цэнтнераў валакна замест 4).

У соўгасе імя Х-годдзя БССР вышыня канаплі, якая расце на асушаным балоце, удвое перавышае чалавечы рост. Сярэдні ўраджай з 1.000 гектараў канаплі, засеянай гэтым соўгасам, складае 18 цэнтнераў з гектара.

Вельмі паказальным з'яўляецца, што Беларусь у гэтым годзе збірае палову ўсяго ўраджаю канаплі з асушаных балот. Рэкордны ўраджай зернавых сабраў на асушаных балотах калгас імя БВА: сярэдні ўраджай пшаніцы з гектара складае 25 цэнтнераў, а ячменю і аўсу — каля 30.

Калгас імя Сталіна, Менскага раёна, сабраў з 50 гектараў асушаных балот па 700 цэнтнераў буракоў. Ураджай на асушаных балотах вельмі ўстойлівы, яму не страшны ні дажджы, ні засуха.

Не гледзячы на велізарную работу, якая праароблена да гэтага часу па меліярацыі, яшчэ шмат плошчы можна ўцягнуць у гаспадарчы абарот. У такіх, напрыклад, раёнах, як Брагінскі, Хойніцкі, Камарынскі, Рэчыцкі і інш. пасля асушкі балотных масіваў можна мець глебу, якая не ўступіць украінскаму чарназёму. Больш таго, гэтыя глебы маюць тую перавагу, што яны багатыя вапнчэствамі—азотам і фосфарам.

У трэцюю пяцігодку мяркуецца асушыць палову балот і забалочаных зямель рэспублікі. Гэта пашырыць пасеўную плошчу Беларусі ў паўтара разы і дазволіць значна пашырыць зернавыя пасевы, пасевы тэхнічных культур і стварыць магутную кармовую базу для жывёлагадоўлі.

Да рэволюцыі Беларусь не ведала ільну якасцю вышэй 8 нумару. А зараз сярэдні нумар ільновалакна ў калгасах Беларусі 11. У радзе калгасаў даюць лён 26 нумару — вышэйшы нумар у Саюзе ССР. Асобныя звенні ва многіх калгасах у гэтым годзе знялі з гектара да тоны ільновалакна. Шырока ўнядраюцца гатунковыя пасевы ільну, якія павялічваюць выхад ільновалакна на 40 проц. і павышаюць яго нумарнасць па меншай меры на 5 пунктаў. Праз два гады ўся плошча пасеву ільну будзе забяспечана гатунковымі пасевамі.

Хуткімі тэмпамі ўводзяцца новыя найкаштоўнейшыя культуры ў сельскую гаспадарку беларускіх калгасаў. Напрыклад, у гэтым годзе ў парадку вопыту пасеяна 6 гектараў канатніка, з якога робяць манільскі шпагат. Вопыты далі добрыя вынікі. Даходнасць у калгасах ад пасеву канатніка складае ў гэтым годзе да 4 тысяч рублёў на гектар. У будучым годзе будзе засеяна 1000 гектараў гэтага канатніка. Упершыню ў Беларусі пасеяна было ў гэтым годзе 200 гектараў каучуканоса кок-сагыза. Ураджай яго, выражаны ў каўчуку, складае 80 кілаграмаў з гектара.

Калгаснікі зразумелі выгоднасць развядзення гэтай культуры і праяўляюць зараз вялікую цікавасць да яе, бо некаторыя калгасы атрымаюць у гэтым годзе даход ад пасеву кок-сагыза ў 3—4 тысячы рублёў з гектара. А калгаснік Шульга ўжо вынайшоў спецыяльную машыну для апрацоўкі кок-сагыза. На 1937 год намячаецца пасеў гэтых культур каля 1000 гектараў.

Вялікая ініцыятыва праяўлена калгаснікамі Беларусі ў справе прымянення торфу на ўгнаенне. У гэтым годзе ўпершыню торф прыменен, як угнаенне, у масавым маштабе. Практыкай даказана, што ад гэтага віду ўгнаення ўраджайнасць зернавых павышаецца не менш чым на 3 цэнтнеры з гектара. Некаторыя, з дазволу сказаць, «вучоныя» ў асобе прафесара Бахцеева даводзілі на сесіі Акадэміі навук БССР, што зімой для мэт угнаення нельга здабываць торф. Наперакор гэтым сцвярджэнням, калгаснікі Беларусі ў гэтым годзе вывезлі ў гэты найбольш спрыяючы перыяд з пункту гледжання цягавага балансу 10 мільёнаў вазоў торфу і атрымалі добрыя рэзультаты, чым без астач абвергнуты «тэорыі» Бахцеева.

Пры распрацоўцы торфу ў Беларусі выяўлены торфавівіяніты, якія з'яўляюцца высокакаштоўным угнаеннем і амаль цалкам замяняюць суперфасфаты, якія завозяцца зараз з Урала. Даследчыя партыі пад кіраўніцтвам прафесара Орлова выявілі вялікія запасы тэрфу-вівіяніта ў цэлым радзе раёнаў Беларусі і асабліва на поўдні.

Вопыты паказваюць, што прымяненне вівіяніта на ўгнаенне ў натуральным яго выглядзе, нават без абагачэння, дае надзвычай добры рэзультат. Таму ў будучым годзе мяркуецца ўгноіць торфавівіянітамі да 200.000 гектараў пасеваў. Камбінуючы вівіяніт, багаты фосфарам, з торфам, багатым азотам, можна будзе плошчу пад угнаенні значна пашырыць. Калі ўлічыць, што такі від угнаення захоўвае сваю сілу на працягу трох год, то за лік гэтых новых мясцовых рэсурсаў можна будзе ўгнойваць да ⅓ усіх пасеваў у рэспубліцы.

Хутка расце калгасная жывёлагадоўля. За апошнія гады стада буйнай рагатай жывёлы павялічылася на 40 проц., а пагалоўе свіней амаль падвоілася. На кожны калгас у сярэднім прыпадае зараз па 2 жывёлагадоўчыя фермы. У Беларусі ў дарэволюцыйны час сялянства мела пераважна так званую палескую жывёлу, якая з'яўлялася беспароднай і малапрадукцыйнай. За гады совецкай улады парода жывёлы значна абнавілася. Швіцкая, чырвонабеларуская і іншыя пароды рагатай жывёлы паспяхова выцясняюць беспароднае стада. Англійская парода свіней выцясняе малапрадукцыйную пароду свіней, і гэта дае свае вынікі. Напрыклад, раней у 9-месячным узросце падсвінак важыў каля 35 кілаграмаў. Цяпер-жа свіння ў такім ўзросце важыць у сярэднім 85 кгр.

У гэтым годзе ў рэспубліку завозіцца 13 тысяч племянных бараноў, што забяспечвае паспяховае развіццё аўцагадоўлі. Разам з гэтым, трэба адзначыць, што прышчэпаўскія паследышы нямала папрацавалі над тым, каб выцесніць аўцу з калгаснай жывёлагадоўлі, але мерапрыемствамі ЦК КП(б)Б і ўрада БССР забяспечана шырокае развіццё аўцагадоўлі ў калгасах Беларусі.

Выключна вялікія поспехі дасягнуты ў разгортванні тавараабароту і совецкага гандлю. Тавараабарот дзяржаўнага і кааператыўнага гандлю ў 1936 годзе ровен 2 мільярдам 20 млн. рублёў супроць 263,4 млн. руб. у 1926—27 годзе. Прыватны тавараабарот канчаткова ліквідаван і соцыялістычны сектар, як і ва ўсіх галінах гаспадаркі, стаў беспрадзельна пануючым.

Аднак, слабым месцам у совецкім гандлі прадаўжае яшчэ заставацца недастатковая культурнасць у рабоце рознічнай сеткі і слабая барацьба за якасць тавараў.

Непазнавальнымі сталі дарогі рэспублікі. Да рэволюцыі ў Беларусі ведалі толькі адну дарогу — так званы «Екацярынінскі шлях», і на гэтай грунтавой дарозе гразлі сялянскія фурманкі, асабліва вясной і ўвосень.

Зараз амаль усе раённыя цэнтры і нават калгасы звязаны паміж сабой шасейнымі дарогамі, пакрытымі гравіем, шчабеньчатым шасе, а месцамі асфальтам.

У сувязі з велізарнымі поспехамі дарожнага будаўніцтва многія аддалёныя палескія раёны атрымалі вельмі добрыя шляхі зносін з культурнымі і прамысловымі цэнтрамі Беларусі. Гэта прывяло да хуткага эканамічнага і культурнага ўздыму адарваных у мінулым населеных пунктаў.

У сувязі з развіццём дарог устаноўлены рэгулярныя аўтобусныя зносіны паміж гарадамі і раённымі цэнтрамі. Шлях, які раней на дыліжансах і балаголах працягваўся днямі і тыднямі, зараз пераадольваецца за некалькі гадзін. Калгаснікі і іншыя працоўныя зараз маюць поўную магчымасць на аўтобусах, на калгасных аўтамабілях выязджаць у кожны горад і раён рэспублікі. Апрача таго, шырока развіта мясцовая авіяцыя і паштова-тэлеграфная і тэлефонная сувязь. Палова сельсоветаў у Беларусі тэлефанізавана, а ў сувязі з работай мясцовай авіяцыі амаль палова раёнаў Беларусі ў той-жа дзень атрымліваюць на аэрапланах рэспубліканскія газеты і іншую пошту з Менска.

Поспехі індустрыялізацыі, калгасна-соўгаснага будаўніцтва, пабудова дарог, тэлефонная і тэлеграфная сувязь, уздым матэрыяльнага дабрабыту працоўных горада і вёскі абумовілі бурны рост соцыялістычнай культуры і культурнасці шырокіх народных мас.

Расце і шырыцца народная творчасць. Старыя песні беларускага сялянства, якімі аплаквалася горкая доля яго жыцця, замяніліся новымі раднымі песнямі і частушкамі, у якіх калгаснікі і калгасніцы ўспяваюць радаснае і заможнае калгаснае жыццё і таго, хто прывёў нашу краіну да гістарычных перамог — вялікага Сталіна. Вось адна з частушак калгасніц:

«А я жала, дажынала
Поле пры дарожаньцы.
Дзякуй, дзякуй, родны Сталін
За жыццё заможнае.
Эх, дазвольце, гаспадар, мне,
У хаце вашай танцаваць,
На палях раблю ўдарна,
Дык не сорам пагуляць».

Беларускі народ вылучыў са сваіх радоў шматлікія кадры таленавітых работнікаў, у тым ліку і для культурнага фронта. Шырацца кадры таленавітых совецкіх беларускіх пісьменнікаў, артыстаў, урачоў, інжынераў, аграномаў і інш. Размах беларускай совецкай літаратуры, тэатральнага мастацтва і музыкі падмацоўваецца шырокай хваляй народнай творчасці. Беларуская совецкая літаратура і мастацтва чэрпаюць свае сілы ў народнай творчасці.

Працоўныя масы Беларусі, абмяркоўваючы праект сталінскай Канстытуцыі, рыхтуючыся да Усесаюзнага з'езда Советаў, не забываюць і аб сваіх прамых задачах умацавання абараназдольнасці і абароны межаў СССР. Гэта ўжо ўвайшло ў быт і ў жыццё кожнага рабочага і калгасніка Беларусі.

Асабліва праяўляецца любоў беларускага народу да свайго вызваленца і абаронцы—да Чырвонай Арміі. На гэту тэму створана нямала выдатных народных песень і частушак. Вось што спяваюць калгаснікі Беларусі аб правадыру Чырвонай Арміі тав. Варашылаве:

«Ды скажу табе я, мілы,
Быў дзянёк ды наштодзенны:
Сам таварыш Варашылаў
Прынімаў парад ваенны.
Невысокі сабе ростам,
Невысокі і не нізкі.
А такі вясёлы, просты,
А такі прыветны, блізкі.
А свой погляд свой юначы,
Калі кіне, бы зарніца—
Сэрца з радасці заскача,
Кроў адвагай забурліцца.
Адным словам, свой брат родны,
Так і хочаш, мая Каця,
Быць яго дастойным, годным,
За яго жыццё аддаці...
. . . .
У міжбур'е з ім жыць міла,
Лёгка-ж будзе і ў паходзе,
Во, які наш Варашылаў
Во, які наш палкаводзец».

Усімі рабочымі і калгаснікамі Беларусі распяваюцца песні, узятыя з пісьма беларускага народу вялікаму Сталіну. Самі калгаснікі ствараюць музыку на гэта пісьмо-паэму і паўсюды спяваюць, асабліва абаронныя вершы гэтага пісьма:

«А нашы граніцы бетонам заліты,
Мы чуйна вартуем совецкі фарпост.
Няхай-жа памкнуцца фашысты,
бандыты,—
Касцямі палягуць яны на пагост».

Многія калгаснікі ўносяць дадаткі да праекта Канстытуцыі, якія гавораць аб іх імкненні берагчы недатыкальнасць совецкіх меж. Напрыклад, калгаснік Паляскоў з арцелі «Чырвоны востраў», Сіроцінскага раёна прапанаваў унесці наступны дадатак да 127 артыкула Канстытуцыі:

«Мы жывем яшчэ ў капіталістычным акружэнні. Ворагі народу—шпіёны, дыверсанты імкнуцца прабрацца праз совецкія граніцы, каб шкодзіць соцыялістычнаму будаўніцтву. Кожны грамадзянін Совецкага Саюза абавязан пры выяўленні злачынца затрымаць яго і перадаваць органам улады».

З прыведзеных прыкладаў відаць, што беларускія рабочыя і калгаснікі адчуваюць сваю адказнасць за ахову заходніх граніц СССР.

Другое становішча і іншыя песні існуюць у Заходняй Беларусі, якая стогне пад пятой польскага фашызма. З болем у душы рабочыя і сяляне Беларускай ССР назіраюць беспрасветнае, пакутнае жыццё мільёнаў беларускіх сялян так званых «Усходніх крэсаў» Польшчы.

Не гледзячы на тое, што польскі друк утойвае сапраўднае становішча насельніцтва, усё-ж зрэдку на яго старонках паяўляюцца некаторыя б'ючыя ў вочы факты. Напрыклад, віленская газета «Слово» ў сваім нумары ад 12 жніўня 1936 г. піша:

«...Нядаўна паміж газетамі «Пшэглёнд Віленскі» і «Віленская крыніца» разгарэлася палеміка ў сувязі з тым, што адна з гэтых газет параўнала мясцовага віленскага селяніна з афрыканскім неграм. Безумоўна, такое параўнанне з'яўляецца знявагай дастоінства чалавека, які жыве ў Еўропе. Аднак, нельга адмаўляць аналогіі, у прыватнасці, калі гэта адносіцца да нашай тэрыторыі Палесся. У такіх умовах жывуць сотні тысяч чалавек, іменна, як негры. Ні ў якой заможнасці, ні ў адносінах галечы нельга параўнаць нашых сялян з сялянамі Еўропы. Яны стаяць на больш нізкім узроўні. Становішча нашых сялян безнадзейнае».

А поўафіцыёз «Кур'ер поранны» піша:

«Нашы цяперашнія ўмовы ў «Усходніх крэсах» напамінаюць становішча вызваленага ад паншчыны сялянства царскай Расіі перыяда перад сталыпінскай рэформай, калі вызвалены з-пад іга паншчыны селянін, не маючы адпаведнай эканамічнай базы, папаў у неймаверна цяжкое становішча і ў поўную залежнасць ад памешчыка... Тут захаваўся нібыта рэзервуар мінуўшага перыяда феадальнай паншчыны».

Гэта пішуць самі польскія газеты, але, па вестках, якія даходзяць з-за мяжы, сапраўднае становішча працоўных мас Польшчы і ў асаблівасці Заходняй Беларусі ў дзесяткі разоў горшае. Чаго варта ў свецце гэтых фактаў здрадніцкая клевята на Совецкі Саюз з боку беларускіх нацыянал-фашыстаў, якія выслужваюцца перад дэфензывай і нагла ашукваюць працоўныя прыгнечаныя масы.

***

Праект сталінскай Канстытуцыі выклікаў новую хвалю энтузіязма і творчага ўздыму ва ўсіх кутках Совецкай Беларусі. Няма такой галіны работы, дзе-б працоўныя масы Беларусі не натхняліся новым уздымам на далейшую барацьбу за соцыялізм, бо яны ведаюць, што сталінская Канстытуцыя яшчэ вышэй узнімае іх правы і дастоінства свабодных грамадзян СССР, яна запісвае і замацоўвае заваяванні совецкага народу, забяспечвае далейшы рост матэрыяльнага дабрабыту працоўных мас і іх культурнага развіцця.

На праходзячых раённых з'ездах Советаў у БССР, адначасова з абмеркаваннем і адабрэннем Канстытуцыі СССР, увесь беларускі народ выказвае сваю падзяку, сваю любоў і адданасць вялікай партыі Леніна—Сталіна, ураду Саюза ССР і геніяльнаму правадыру народаў таварышу Сталіну, які вядзе гераічны совецкі народ да канчатковай пабудовы комунізма ў нашай краіне.

СПЫНІЦЬ ФАШЫСЦКУЮ ІНТЭРВЕНЦЫЮ Ў ІСПАНІІ

БРАТЭРСТВА

За сінім морам, за гарамі,
Прыслухайся, таварыш мой,
У цесных долах Гвадарамы
Каторы дзень не моўкне бой.

Няспынна цеснаю сцяною
Мяцежнікі ідуць да гор;
Шахцёры мужнасцю адною
Трымаюць іх круты напор.

Няма гармат, няма патронаў,
Няма ні хлеба, ні вады...
А па далінах, па адхонах
Шумяць крыніцы і сады.

Там гаспадарыць стан варожы,
Там, генералы і паны...
— У бой, сябры, мы пераможам,
Не будуць панаваць яны!

І вось — пакінуты акопы...
Узняўшы грозныя штыкі,
Па камяністых вузкіх тропах
У наступ рушылі палкі.

Яны ідуць... І поплеч з імі,
Пад кулямётны гром і свіст,
За волю братняе радзімы
Ідзе нямецкі комуніст.

Шырокаплечы, ясны, строгі,
Ён першы развівае рух...

І раптам адцяжэлі ногі,
Вінтоўка выпадае з рук.

Над ім схіляецца таварыш,
У вочы з ласкаю глядзіць.
А на яго знямелым твары
Ужо смяротны цень дрыжыць.

І ціхім голасам глыбокім
Ён просіць блізкім перадаць:
— Скажы маім... братам далёкім,
За што іпоў я паміраць.

— Выгнаннік роднае краіны,
Я згінуў у чужых гарах,
Каб над Германскаю руінай
Запалымнеў чырвоны сцяг.

— Скажы... я не баяўся смерці...
Ён слоў сваіх не дасказаў,
І з імем Тэльмана у сэрцы
На скалы цвёрдыя ўпаў.

— Мы скажам!—рэха над гарамі,—
Мы скажам ім тады, калі
З тваімі роднымі братамі
Паўстанем вызваляць Берлін.

Мы скажам блізкай перамогай,
Над зграяй цёмных махляроў, —
Непераможнаю дарогай
Ідуць мільёны змагароў!

ПЯТРО ГЛЕБКА

БЕЛАРУСКІЯ ПАЭТЫ І АРТЫСТЫ—ПРАЦОЎНЫМ ІСПАНІІ

1 лістапада ў Дзяржаўным тэатры ў Менску адбыўся вялікі літаратурна-музычны вечар, наладжаны Цэнтральным советам профсаюзаў БССР, пісьменнікамі і работнікамі мастацтва.

На вечары чыталі свае творы, прысвечаныя гераічнаму іспанскаму народу, народны паэт БССР Янка Купала, паэты Александровіч, Броўка і інш.

У канцэртным аддзяленні прымалі ўдзел лепшыя музычныя артыстычныя сілы сталіцы БССР—Беларуская дзяржаўная капела, яўрэйскі ансамбль, цымбалісты, артысты Тэатра оперы і балета і інш. калектываў. Увесь збор вечара ў суме 4.200 рублёў перадан у Фонд брацкай дапамогі мужнаму іспанскаму народу.

Па ініцыятыве секцыі паэтаў ССП БССР напісана кніга аб гераічнай барацьбе іспанскага народу. У кнігу ўваходзяць спецыяльна напісаныя вершы паэтаў: Янкі Купалы, Якуба Коласа, Андрэя Александровіча, Пятруся Броўкі, Пятро Глебкі, Міколы Хведаровіча, Аркадзя Куляшова, Алеся Звонака і інш., а таксама пераклады на беларускую мову спецыяльных вершаў аб Іспаніі яўрэйскіх паэтаў Зеліка Аксельрода, Г. Камянецкага, рускіх паэтаў: М. Голоднага, Ісакоўскага, Светлова, паэтаў-ордэнаносцаў — Гасема Лахуці, Сулеймана Стальскага, грузінскага паэта Тыцыяна Табідзе, украінскіх паэтаў Леаніда Первамайскага, У. Сасюра, польскага паэта В. Кавальскага. У кнігу таксама ўключаны вершы ў перакладзе на беларускую мову іспанскіх рэволюцыйных паэтаў Рафаэля Альберці і Луіза-Дэ-Тапія.

Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі і калектыў друкарні імя Сталіна абавязаліся выдаць кнігу да кастрычніцкіх урачыстасцяў. Увесь збор за кнігу паступіць у фонд брацкай дапамогі іспанскаму народу.

У часе кастрычніцкай дэманстрацыі спецыяльныя кнігапошы будуць распаўсюджваць гэту кнігу сярод дэманстрантаў сталіцы ордэнаноснай БССР.

У ФОНД БРАЦКАЙ ДАПАМОГІ

* **Работніцы соўгаса імя 10-годдзя БССР,** Любаньскага раёна, у сваей рэзалюцыі заяўляюць:

— Мы з радасцю ўносім грашовую дапамогу ў суме 704 руб. на пакупку харчавання жанчынам і дзецям Іспаніі. Дарагія сёстры, працоўныя жанчыны Іспаніі, мы ўпэўнены, што разам са сваімі мужамі, братамі і сынамі вы мужна да пераможнага канца будзеце абараняць свае правы і свабоду ад крывавага фашызма.

* **На агульным сходзе калгаснікаў калгаса імя Будзённага, Осаўскага сельсовета, Бабруйскага раёна, сабрана 340 руб.** у фонд дапамогі жанчынам і дзецям гераічнага іспанскага народу. Лепшы стаханавец калгаса т. Лычкоўскі заявіў:

— Мы калаcнікі, выканаем наш доўг і ўсямерна дапаможам іспанскаму народу ў яго барацьбе за дэмакратычную рэспубліку.

* **Многалюдны мітынг салідарнасці з іспанскім народам адбыўся ў калгасе** «Чырвоны сцяг», Вігуніцкага сельсовета, Бягомльскага раёна. 50гадовы калгаснік Пярэдне Апанас заявіў:

— Нямала здзекаў мы перанеслі пры царскай уладзе, але перамаглі ўсіх нашых ворагаў і цяпер жывем у шчаслівай совецкай краіне. Мы ад усяго сэрца жадаем іспанскаму народу перамогі над фашызмам і шлем яму сваю калгасную дапамогу.

Тут-жа на мітынгу было сабрана 82 руб.

* **Калектыў настаўнікаў Асаўскай няпоўнай сярэдняй школы ўнёс у фонд** дапамогі іспанскім дзецям і жанчынам 250 рублёў. Настаўнік Вейнеровіч ўнёс 30, Чычын 20, Шымко 20 рублёў.

* **Настаўнікі Вяліка-Аўцюкоўскай няпоўнай сярэдняй школы Мазырскага раёна** ўнеслі 206 руб., а вучні школы — 57 руб. 82 кап.

* **Вялікі мітынг салідарнасці з гераічным іспанскім народам адбыўся ў горацкім сельскагаспадарчым інстытуце.** Усе выступаўшыя — прафесары, дацэнты, выкладчыкі і студэнты выказвалі свае сімпатыі гераічнаму іспанскаму народу і ўпэўненасць у яго перамозе над фашызмам. Тут-жа на мітынгу ў фонд дапамогі жанчынам і дзецям Іспаніі навуковыя работнікі ўнеслі 4.700 руб. і абавязаліся штомесячна адлічваць аднадзенны заработак да канчатковай перамогі іспанскага народу над фашызмам.

ПА СОВЕЦКАМУ САЮЗУ

УЗБЕКІСТАН ВЫКАНАЎ ПЛАН БАВОЎНАЗАГАТОВАК

МАСКВА, 2 лістапада. (БЕЛТА). 1-га лістапада Узбекістан выканаў дзяржаўны план бавоўназагатовак у 1.079,5 тыс. тон бавоўны, здаўшы з кожнага гектара 12,2 цнт. 92 проц. бавоўны загатоўлена адборнымі першымі гатункамі. Збор і загатоўкі бавоўны прадаўжаюцца.

Кіраўнікі Узбекістана абавязваюцца да Усесаюзнага з'езда Советаў загатовіць дадаткова 160 тысяч тон і тым самым перавыканаць ужо ў 1936 годзе заданне апошняга года другой пяцігодкі і давесці ўраджайнасць да 14,3 цнт. з гектара.

***

Асноўны вытворца бавоўны ў СССР — Узбекістан атрымаў велізарную перамогу. Гадавы план бавоўназдачы выканан па 40 дзён раней устаноўленага ўрадам тэрміну. Рэспубліка дабілася ў гэтым годзе небывалага ўраджаю. Не гледзячы на неспрыяльныя метэаралагічныя ўмовы ўвесну (халады і дажджы і маловоддзе), у Зераўшанскай даліне ўжо сабрана ў сярэднім па 12,2 цнт. бавоўны з га, замест 8,3 цнт. у 1932 — апошнім годзе першай пяцігодкі.

Бліскучая перамога рэспублікі — рэзультат большэвіцкай барацьбы за ператварэнне ў жыццё ўказанняў тав. Сталіна на прыёме перадавых бавоўнаробаў Таджыкістана і Туркменістана. У мінулым годзе самы высокі ўраджай на ўчастках стаханаўцаў вызначаўся ў 60 цнт. з га. Такіх ураджаяў дабіліся толькі 2—3 стаханаўцы. Зараз Узбекістан ужо налічвае дзесяткі звенняў і брыгад, якія збіраюць 60 і больш цнт. сырцу з га.

Добра працавалі і соўгасы Узбекістана. Яны выканалі план бавоўназдачы к 28 кастрычніка.

Масавае перавыкананне планаў бавоўназдачы прыносіць калгасам Узбекістана велізарныя даходы. У якасці прэмій-надбавак ужо выданы дзесяткі мільёнаў рублёў. Калі ў мінулым годзе рэспубліка мела ўсяго каля 20 калгасаў-мільянераў, то ў сёлетнім годзе ў адным Ізбаскенскім раёне налічваецца больш 20 калгасаў, даход кожнага з якіх перавысіць 2 млн. рублёў. Чатыры калгасы гэтага раёна атрымаюць па 3 млн. рублёў.

КАДРЫ СОВЕЦКАЙ ІНТЭЛІГЕНЦЫІ НА УКРАІНЕ

КІЕЎ, 2 лістапада. (БЕЛТА). У горадзе і на сяле растуць новыя кадры совецкай інтэлігенцыі. Паводле даных Кіраўніцтва народна-гаспадарчага ўліку УССР, у 1914-м годзе, да вайны, на тэрыторыі Украіны працавалі 44.083 настаўнікі, к пачатку 1936—37 навучальнага года лік настаўнікаў Совецкай Украіны перавысіў 150 тысяч. У 1913 годзе на Украіне было 5.192 урачы і 8.357 чалавек сярэдняга медыцынскага персаналу. Асноўная маса насельніцтва заставалася без медыцынскага абслугоўвання. На 1 студзеня 1936 года Совецкая Украіна налічвала 19.266 урачоў і 40.243 чалавекі сярэдняга медперсаналу.

З кожным годам у рады совецкай інтэлігенцыі ўступаюць тысячы чалавек. На 1 студзеня 1934 года непасрэдна на вытворчасці былі заняты 89.390 інжынерна-тэхнічных работнікаў. Згодна апошніх даных, на 1 ліпеня 1936 года армія інжынерна-тэхнічных работнікаў УССР налічвала 116.600 чалавек. У сёлах Украіны 3 гады назад у сістэме Наркамзема працавалі 8.200 аграномаў, а на 1 студзеня 1936 г.—12.346 чалавек. За гэты-ж час колькасць зоатэхнікаў, ветэрынарных урачоў і фельчараў вырасла з 4.381 чал. да 7.585 чал., механікаў і тэхнікаў — з 4.108 да 7.291 чал.

106 НОВЫХ ШКОЛ У ЛЕНІНГРАДЗЕ

ЛЕНІНГРАД, 2 лістапада. (БЕЛТА). Закончана будаўніцтва 106 новых школ. 85.600 дзяцей горада Леніна атрымалі выдатныя светлыя класы.

Новыя школы даюць магчымасць значна скараціць другія змены вучняў.

КАЛГАС ПАДВОДЗІЦЬ ВЫНІКІ...

ГЛУСК. (Спец. кар. «Звязды»). На полі калгаса імя Сталіна, Слаўкавіцкага сельсовета заканчваюцца сельскагаспадарчыя работы. Калгаснікі дакапваюць апошнія гектары бульбы і закапваюць яе ў капцы. Гародніна даўно ўбрана. Рана закончылі зяблівае ворыва.

Ураджай ляжыць у гумнах і свірнах. Старшыня праўлення ордэнаносец Аляксандр Тарасавіч Патапенка паказвае калгаснае багацце, атрыманае ў гэтым годзе.

— Вось наша пшаніца, якую мы атрымалі з гектара па 18 цэнтнераў. Былі-ж асобныя ўчасткі, дзе ўраджай не ніжэй 29 цэнтнераў.

Пшаніца сапраўды добрая. Упершыню калгас атрымаў такі багаты ўраджай. Астатнія зерневыя далі: яравой пшаніцы — 17 цэнтнераў, ячменю — 15 цэнтнераў, жыта — 13 цэнтнераў з гектара.

Тав. Патапенка на нарадзе перадавікоў па ільну і канопліх з кіраўнікамі партыі і ўрада абавязаўся даць 5—6 цэнтнераў ільнопалакна з гектара. Сваё слова ён стрымаў. Ільновалакно з гектара атрымалі звыш 6 цэнтнераў. У два з паловаю метры параслі каноплі. Больш 7 цэнтнераў высокаякаснага валакна маюць ад кожнага гектара, засеянага канаплямі.

Зараз узмоцнена праходзіць апрацоўка ільну і канапель. Устаноўлена і работае ільнотрапалка Антонава. Трапальшчыцы-стаханаўкі і на ручной трэпцы даюць высокую выпрацоўку. Гардзей Ганна за дзень натрэпвае па 33 кілограмы валакна.

Такіх, як Гардзей Ганна, вельмі многа. Патапенка называе 45 стаханаўцаў, якія ў 3—4 разы перакрываюць нормы выпрацоўкі на ўсіх працэсах работ.

— Сёлетні год быў сапраўды стаханаўскім, — гаворыць ён.

Калгас адным з першых у раёне своечасова разлічыўся з дзяржавай. Да XIX гадавіны Кастрычніка заканчваюць здачу ільну.

Сельскагаспадарчы год тут заканчваецца з вялікімі поспехамі. Свінагадоўчая ферма ўкамплектавана поўнасцю. Выгадавана 17 жарабят. Высока паднялася прадукцыйнасць буйнай рагатай жывёлы.

Стаханаўскай работай калгаснікі забяспечылі сабе заможнае жыццё. На працадзень прыпадае па 3 кілограмы зерневых і 12 кілограм бульбы, гародніна, фураж, грошы. Усе калгаснікі маюць па 1—2 каровы, свіней. У калгасе ёсць свая аўтамашына і нафтавы рухавік. За гэты год на калгасную сядзібу перавезены з хутароў 15 двароў калгаснікаў. Праўленне калгаса зараз арганізоўвае вучобу калгаснікаў. Усе наведваюць вячэрнюю школу. А неўзабаве пачнуць працаваць агратэхгурткі. Паслан адзін калгаснік на курсы загадчыкаў хат-лабараторый і тры на курсы трактарыстаў.

Свае поспехі 1936 гаспадарчага года калгас рашыў прадставіць у экспанатах на Ўсесаюзную сельскагаспадарчую выстаўку. Будуць прадстаўлены экспанаты жывёлы, ураджаю пшаніцы, ільну і канапель.

— 1937 год, — заяўляе тав. Патапенка, — будзе яшчэ больш ураджайным. За гэта мы пачынаем змагацца зараз-жа, з восені.

А. ЛОСЬ.

1-га лістапада адбываўся пашыраны пленум Дукорскага сельсовета, Смілавіцкага раёна. У рабоце пленума прымаў удзел старшыня ЦВК БССР і СССР А. Г. ЧАРВЯКОЎ. НА ЗДЫМКУ: у прэзідыуме пленума сельсовета тав. А. Г. Чарвякоў гутарыць з калгасніцай сельгасарцелі імя 16-ці партызан, членам Дукорскага сельсовета тав. ШАПЭЛЬ Марыяй. Фота Я. Салавейчыка.

КАСЫ ГРАМАДСКАЙ УЗАЕМАДАПАМОГІ КАЛГАСАЎ

Артыкул 120 сталінскага праекту Канстытуцыі гаворыць: «Грамадзяне СССР маюць права на матэрыяльнае забеспячэнне ў старасці, а таксама ў выпадку хваробы і страты працаздольнасці.

Гэтае права забяспечваецца шырокім развіццём соцыяльнага страхавання рабочых і служачых за кошт дзяржавы, бясплатнай медыцынскай дапамогай, прадастаўленнем у карыстанне працоўным шырокай сеткі курортаў».

Забеспячэнне калгаснікаў і калгасніц у выпадку страты працаздольнасці (старасці, хваробы, інваліднасці) у сучасны момант ажыццяўляецца праз касы грамадскай узаемадапамогі калгасаў.

Гэта грамадская арганізацыя калгаснікаў і калгасніц, закліканая служыць справе арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання калгасаў, займае значнае месца ў сістэме соцыяльнага забеспячэння.

Вялікі ўплыў у перабудове работы калгасных кас у напрамку разгортвання соцыяльнага забеспячэння адыгралі сталінскі прыкладны статут сельскагаспадарчай арцелі і пастанова ЦК ВКП(б) і СНК СССР ад 31 мая 1935 года «Аб ліквідацыі дзіцячай беспрытульнасці і безнагляднасці», якою ўскладзена на касы, як адна з галоўнейшых іх задач, утрыманне дзяцей-сірот і аказанне дапамогі дзецям калгаснікаў, якія адчуваюць часовую патрэбу ў дапамозе.

Характэрным прыкладам разгортвання дапамогі і ўзаемадапамогі сярод калгаснікаў з'яўляецца работа кас 28 раёнаў (Жлобінскага, Магілеўскага, Копыльскага, Пухавіцкага і інш.). За першыя 6 месяцаў бягучага года імі аказана дапамога 2654 інвалідам на суму 91.100 руб., 1489 састарэлым калгаснікам на суму 69.800 руб., па часовай непрацаздольнасці (хвароба, калецтва і інш.) 1204 чал. на 54.326 руб., 344 рожаніцам і цяжарным жанчынам (у дадатак да налічваемых ім працадзён з боку калгасаў) на 36.180 руб., 449 адчуваючым патрэбу ў дапамозе сем'ям чырвонаармейцаў на 63.250 руб. Выдана зваротных ссуд на набыццё жывёлы, рэчаў і інш. 9.833 чал. на суму 1.362.043 руб. Апрача гэтага касамі выдаткавана на ўтрыманне яслей, дапамогу школам і клубам 192.810 руб.

Выконваючы пастанову ЦК ВКП(б) і СНК СССР «Аб ліквідацыі дзіцячай беспрытульнасці і безнагляднасці», касы грамадскай узаемадапамогі калгасаў утрымоўваюць больш тысячы дзяцей-сірот, таксама аказана дапамога значнай колькасці дзецям калгаснікаў, якія маюць патрэбу ў часовай дапамозе. Усято выдаткавана касамі на ўтрыманне і дапамогу дзецям 767.200 руб. Апрача таго, касам пералічана датацыя з фонду СНК на дапамогу па забеспячэнню дзяцей 200 тыс. рублёў.

Ужо адсюль відаць, якую ролю касы адыгрываюць у справе соцыяльнага забеспячэння калгаснікаў, а разам з гэтым у справе гаспадарчага ўмацавання калгасаў.

Аднак, у выніку недаацэнкі ролі і значэння калгасных кас узаемадапамогі ў паасобных раёнах, сельсоветах і калгасах сеткай кас ахоплена толькі 80 проц. агульнай колькасці калгасаў, прычым большая палова гэтых кас матэрыяльна не замацавана і бяздзейнічае.

У Дубровенскім раёне 162 калгаса, а касы арганізаваны толькі ў 121, ні адна з кас не працуе, не мае матэрыяльнай базы. Дзеці-сіроты ў гэтым раёне не забяспечваюцца. Пытанне аб рабоце кас на прэзідыуме РВК ні разу не разглядалася, сельсоветы касамі не кіруюць.

У калгасе «Чырвоны Сялец», Крынкаўскага сельсовета, Старадарожскага раёна пражывае ўдава Патапчук Тацяна. Маючы на сваім утрыманні 6 малых дзяцей, яна патрабавала грамадскай дапамогі. Каса ў гэтым калгасе не арганізавана. Праўленне калгаса (старшыня Цэрэш), замест аказання матэрыяльнай дапамогі дзецям Патапчук, выдала ёй толькі даведку, што яна стаханаўка, незамянімая работніца па догляду цялят, свіней і авечак і накіравала за дапамогай у цэнтральныя органы.

Надаючы вялікае значэнне касам грамадскай узаемадапамогі калгасаў, ЦВК СССР прапанаваў усім старшыням РВК і сельсоветаў узяць работу кас пад свой непасрэдны нагляд і сістэматычнае кіраўніцтва. Аднак, як мы бачым з прыведзеных прыкладаў, гэта дырэктыва ЦВК не ўсюды выконваецца.

Зараз заканчваецца сельскагаспадарчы год. Пачалася засыпка насенных і іншых фондаў, размеркаванне ўраджаю. Гэты перыяд часу з'яўляецца адным з адказнейшых перыядаў для замацавання кас, падвядзення пад касы моцнай матэрыяльнай базы.

Задача кожнага РВК, сельсовета, зямельных органаў, органаў соцыяльнага забеспячэння, калгасаў і калгасных кас неадкладна праверыць выкананне імі дырэктыў партыі і ўрада аб арганізацыі і ўмацаванні кас і ліквідацыі дзіцячай беспрытульнасці і безнагляднасці. На працягу бліжэйшага часу трэба забяспечыць арганізацыю касы ўзаемадапамогі пры кожным калгасе, умацаваць іх матэрыяльную базу шляхам поўнага спагнання ўступных членскіх узносаў ад калгаснікаў, пагашэння запазычанасці і атрымання ад калгасаў, па рашэннях агульных сходаў калгаснікаў, часткі фондаў, ствараемых у адпаведнасці з статутам сельскагаспадарчай арцелі.

Штодзеннае жывое кіраўніцтва і дапамога касам з боку сельсоветаў, райвыканкомаў і праўленняў калгасаў забяспечыць поўнае выкананне ўсіх задач, ускладзеных на касы партыяй і ўрадам.

І. Ю. АШАК.

Нам. наркома соцыяльнай забяспекі БССР.

РОСКВІТ КУЛЬТУРЫ І СОВЕЦКАЙ ДЭМАКРАТЫІ

Тав. А. Г. Чарвякоў на пленуме Дукорскага сельсовета

Па-святочнаму апрануліся вуліцы мястэчка Дукоры. Упрыгожаныя сцягамі, лозунгамі, партрэтамі правадыроў яны мелі незвычайна ўрачысты выгляд. На плошчу перад новым клубам з усіх канцоў сельсовета з'ехалася 128 параконных фурманак, нагружаных хлебам і ільновалакном.

Сёння — пленум Дукорскага сельсовета, прысвечаны вынікам абмеркавання праекта Канстытуцыі і выбарам дэлегатаў на з'езд Советаў Смілавіцкага раёна. На гэты пленум працоўныя Дукоршчыны запрасілі свайго слаўнага аднасяльчаніна старшыню ЦВК БССР і СССР Аляксандра Грыгор'евіча Чарвякова, які нарадзіўся і вырас у Дукорах.

Прыезд тав. Чарвякова на пленум вылiўся ў сапраўднае народнае свята. Калгаснікі сельсовета арганізавалі магутны чырвоны абоз па продажу збожжа і здачы ільновалакна дзяржаве, якім дастаўлена на загатоўчыя пункты 78 тон хлеба і 1,5 тоны ільновалакна.

Пленум адбыўся ў толькі што адбудаваным на месцы былой царквы клубе. Электрычныя лямпы ярка асвятляюць сцэну і глядзельную залу, упрыгожаную кветкамі, лозунгамі, плакатамі, партрэтамі кіраўнікоў партыі і ўрада. На сцяне вісяць партрэты Леніна і Сталіна, зробленыя калгаснікамі з зярна.

Выбіраецца ганаровы прэзідыум. Імя любімага правадыра народаў таварыша Сталіна выклікае бурную авацыю. Зала агалашаецца воклічамі: «Няхай жыве таварыш Сталін!», «Ура таварышу Сталіну!». Пад доўгія апладысменты ў ганаровы прэзідыум выбіраюць палітбюро ЦК ВКП(б), тт. Дзімітрава, Тэльмана, тт. Гікало, Галадзеда, Чарвякова.

Даклад старшыні сельсовета тав. Левіна быў поўны выдатных лічбаў і фактаў. Гэта быў расказ аб людзях Дукорскага сельсовета, выхаваных совецкай уладай, аб заваяваным шчасці, расквіце совецкай дэмакратыі, культуры і заможнасці.

Жывым помнікам паўшым героям з'яўляецца квітнеючы ў Дукорах калгас імя 16 чырвоных партызан, якія былі пазверску замучаны 17 год назад белапольскімі акупантамі. Кожны поспех гэтага калгаса асабліва радуе. Таму з глыбокай увагай слухае пленум брыгадзіра Аркадзія Бандарчыка, калгасніка Страх, агранома Каробачкіну, якія расказваюць аб вялікім вытворчым уздыме, выкліканым абмеркаваннем праекта сталінскай Канстытуцыі, аб пашырэнні стаханаўскага руху ў калгасе. Цяпер у калгасе налічваецца 60 стаханаўцаў, якія па-большэвіцку змагаюцца за выкананне лозунга таварыша Сталіна аб 7—8 мільярдах пудоў хлеба. Рапарт калгаса кароткі: усе сельскагаспадарчыя работы закончаны датэрмінова, дзяржаўныя абавязацельствы выкананы. З лішкаў хлеба прадана дзяржаве 30 тон.

Калі на сходах абмяркоўвалі праект Канстытуцыі, працоўныя Дукорскага сельсовета асабліва доўга спыняліся на 121 артыкуле, які гаворыць аб праве грамадзян СССР на асвету. І гэта не выпадкова. Людзі Дукоршчыны — лепшая ілюстрацыя выдатнаму сталінскаму дакументу. У час даклада старшыні сельсовета тав. Чарвякоў кінуў рэпліку:

— Раскажыце нам, як у вас ажыццяўляецца права на асвету.

Адказам на гэту рэпліку з'явіўся доўгі спіс грамадзян вёскі Дукоркі, якія працуюць зараз спецыялістамі ў розных галінах народнай гаспадаркі. Вёска Дукорка дала краіне 49 настаўнікаў, 6 выкладчыкаў тэхнікумаў і вышэйшых навучальных устаноў, 4 аграномаў, 2 камандзіраў РСЧА, 2 урачоў, 2 інжынераў, 5 тэхнікаў, 1 акушорку, 10 работнікаў совецкіх устаноў, аднаго сакратара райкома партыі. Апрача таго 29 грамадзян Дукоркі вучацца цяпер у ВНУ і тэхнікумах.

Гэта толькі па адной вёсцы Дукорка! А калі ўзяць лічбы па ўсяму сельсовету, малюнак яшчэ больш унушальны. 228 студэнтаў ВНУ і тэхнікумаў, 1.138 школьнікаў, у тым ліку 686 вучняў мясцовай 10-годкі.

Веліч гэтых лічбаў паўстае з асаблівай выразнасцю, калі ўдзельнікі пленума ўспамінаюць аб «народнай асвеце» ў валаснай школе, дзе навучалі «закону божьему» 47 дзяцей кулакоў.

З якой радасцю і бадзёрасцю гучаць зараз галасы школьнікаў і піонераў, якія прыйшлі вітаць пленум! Яны вучацца ў школах, акружаныя бацькаўскімі клопатамі дзяржавы, вялікага Сталіна.

— Мы, дзеці Вялікага Кастрычніка,— раздаецца голас маленькай дзяўчынкі,— дзякуем вялікаму Сталіну за шчаслівае дзяцінства.

122 артыкул праекта Канстытуцыі добра вывучылі жанчыны Дукоршчыны. Гэты артыкул хвалюе, прымушае ўспомніць аб бязрадасным цяжкім мінулым, калі жанчына была бяспраўнай, падняволънай, забітай, непісьменнай. А цяпер вось яны сядзяць у прэзідыуме пленума як знатныя стаханаўкі, як лепшыя людзі сельсовета — Надзя Куніцкая, Аксіння Рабкова, Марыя Шашэль, Наста Гурынь і інш. Жанчыны ў нашай краіне сталі поўнапраўнымі грамадзянамі, яны прымаюць актыўны ўдзел у соцыялістычным будаўніцтве.

На трыбуне старшыня калгаса «Ударнік» Марыя Цярэшка. Яна расказвае аб поспехах свайго калгаса, аб датэрміновым завяршэнні сельскагаспадарчых работ, продажы дзяржаве 11 тон хлеба. Яна крытыкуе сельсовет і райвыканком за нясмелае вылучэнне жанчын. Яна ўсвядоміла і ацаніла сваё дастоінства.

Толькі ў нашай краіне магчымы такія клопаты аб жанчыне. У Дукорскім сельсовеце 23 жанчыны атрымаюць дапамогу па шматсямейнасці. Ці не лепшае гэта пацвярджэнне 123 артыкула праекта сталінскай Канстытуцыі?!

Па дакладу старшыні сельсовета выказалася звыш 20 чалавек. Гэтыя выступленні як нельга лепш паказалі рост палітычнай актыўнасці калгаснікаў і калгасніц, рост матэрыяльнага дабрабыту і культуры дукорцаў.

У абмеркаванні праекта Канстытуцыі прынялі ўдзел каля 5.000 калгаснікаў і калгасніц. Унесена рад дадаткаў і заўваг.

З вялікай і яркай прамовай на пленуме выступіў старшыня ЦВК БССР тав. А. Г. Чарвякоў. Удзельнікі пленума зноў наладзілі свайму слаўнаму аднасяльчаніну дружную авацыю. Сістэматычная сувязь тав. Чарвякова з сельсоветам — выдатная ілюстрацыя сувязі кіраўнікоў нашай партыі і ўрада з шырокімі масамі працоўных.

Пленум паслаў прывітальную тэлеграму таварышу Сталіну і тт. Гікало, Галадзеду і Чарвякову.

На раённы з'езд Советаў выбрана 15 дэлегатаў. Сярод іх — тт. Чарвякоў, Нізаўцоў, Плятнёў (сакратар Смілавіцкага райкома партыі), Жукоўскі (старшыня райвыканкома), Баркевіч (трактарыст МТС), Левін Абрам (старшыня калгаса імя 16 партызан), Рабкова Аксіння (стаханаўка торфзавода), Надзя Куніцкая (стаханаўка калгаса «Чырвоны партызан») і інш.

С. ГАЛКІН.

В. І. ЛЕНІН

ПІСЬМО ДА ТАВАРЫШОЎ

(ПРАЦЯГ. ПАЧАТАК ГЛ. У «ЗВЯЗДЗЕ» ЗА 1 І 2 ЛІСТАПАДА)

...«А калі мы возьмем уладу і не атрымаем ні замірэння, ні дэмакратычнага міру, то салдаты могуць не пайсці на рэволюцыйную вайну. Што тады?...»

Довад, які прымушае ўспомніць ізрачэнне: адзін дурань можа ўдзесяцёра болей задаць пытанняў, чым дзесяць мудрацоў здольны вырашыць.

Мы ніколі не адмаўлялі труднасцей улады ў часе імперыялісцкай вайны, але мы тым не менш заўсёды прапаведвалі дыктатуру пролетарыята і бяднейшага сялянства. Няўжо мы адрачомся ад гэтага, калі прышоў момант дзеяння??

Мы заўсёды гаварылі, што дыктатура пролетарыята ў адной краіне стварае гіганцкія перамены і міжнароднага становішча і эканомікі краіны, і становішча арміі, і настрою яе. — і мы «забудзем» усё гэта цяпер, даючы сябе запалохаць «труднасцямі» рэволюцыі??

...«У масах няма парываючагася на вуліцу настрою, як перадаюць усе. Да адзнак, што апраўдваюць песімізм, належыць таксама крайне ўзросшае распаўсюджанне пагромнай і чорнасоценнай прэсы»...

Калі людзі дадуць буржуазіі запалохаць сябе, тады, натуральна, усе прадметы і з'явы афарбоўваюцца для іх у жоўты колер. Па-першае, яны марксісцкі крытэрый руху падмяняюць інтэлігенцка-імпрэсіяніспкім, на месца палітычнага ўчоту развіцця класавай барацьбы і ходу падзей ва ўсёй краіне ў цэлым, у міжнароднай абстаноўцы ў цэлым ставяць суб'ектыўныя ўражанні аб настроі; аб тым, што цвёрдая лінія партыі, яе непахісная рашучасць таксама ёсць фактар настрою, асабліва ў найбольш вострыя рэволюцыйныя моманты, аб гэтым, зразумела, «зручна» забываюць. Часамі людзям бывае вельмі «даручна» забыць, што адказныя кіраўнікі сваімі хістаннямі і схільнасцю спаліць тое, чаму яны ўчора пакланяліся, уносяць самыя непрыстойныя хістанні і ў настрої пэўных пластоў масы.

Гл. «Звязду» №№ 246, 247, 249, 250, 251, 252.

Па-другое, — і гэта ў дадзены момант галоўнае — гаворачы аб настроі мас, бесхарактарныя людзі забываюць дадаць,

што «ўсе» перадаюць яго, як сканцэнтраваны і чакальны;

што «ўсе» згодны наконт таго, што па закліку Советаў і для абароны Советаў рабочыя выступяць, як адзін чалавек;

што «ўсе» згодны наконт моцнага незадавальнення ў рабочых нерашучасцю цэнтраў у пытанні аб «апошнім, рашучым баі», немінучасць якога ўсведамляецца ясна;

што «ўсё» аднадушна характарызуюць настрой найбольш шырокіх мас, як блізкі да адчаю, і ўказваюць на факт нарастання анархізма іменна на гэтай глебе;

што «ўсе» прызнаюць таксама, што сярод свядомых рабочых ёсць пэўнае нежаданне выходзіць на вуліцу толькі для дэманстрацый, толькі для частковай барацьбы, бо ў паветры носіцца набліжэнне не частковага, а агульнага бою, безпадзейнасць-жа асобных стачак, дэманстрацый, даўленняў выпрабавана і ўсвядомлена поўнасцю.

І так далей.

Калі мы да гэтай характарыстыкі настрою мас падыйдзем з пункту гледжання ўсяго развіцця класавай і палітычнай барацьбы і ўсяго ходу падзей за паўгода нашай рэволюцыі, то нам стане ясна, як скажаюць справу запалоханыя буржуазіяй людзі. Справа стаіць іменна не так, як перад 20—21 красавіка, 9 чэрвеня, 3 ліпеня, бо тады было стыхійнае ўзбуджэнне, якое мы, як партыя, або не ўлаўлівалі (20 красавіка), або стрымлівалі і афармлялі ў мірную дэманстрацыю (9 чэрвеня і 3 ліпеня). Бо мы добра ведалі тады, што советы яшчэ не нашы, што сяляне яшчэ вераць шляху лібердана ўскачарноўскаму, а не шляху большэвіцкаму (паўстанню), што, значыцца, за намі большасці народу быць не можа, што, значыцца, паўстанне заўчасна.

Тады ў большасці свядомых рабочых пытання аб апошнім рашучым баі не ўзнікала зусім; няма ні адной калегіі з партыйных калегій наогул, якая-бы гэта пытанне ставіла. А ў маласвядомай і вельмі шырокай масы не было ні сканцэнтраванасці, ні рашучасці адчаю, а было іменна стыхійнае ўзбуджэнне з наіўнай надзеяй проста «выступленнем», проста дэманстрацыяй «зрабіць уплыў» на Керанскіх і буржуазію.

Для паўстання патрэбна не гэта, а свядомая, цвёрдая і непахісная рашучасць свядомых біцца да канца, гэта — з аднаго боку. А з другога боку, патрэбен сканцэнтравана-адчайны настрой шырокіх мас, якія адчуваюць, што поўмерамі нічога цяпер выратаваць нельга, што «зрабіць уплыў» ніяк не зробіш, што галодныя «разнясуць усё, размажаць усё нават па-анархісцку», калі не здолеюць кіраваць імі ў рашучым баі большэвікі.

Іменна да гэтага спалучэння навучанай вопытам сканцэнтраванасці свядомых і блізкага да адчаю настрою нянавісці да лакаутчыкаў і капіталістаў у найшырэйшых мас развіццё рэволюцыі прывяло на справе і рабочых і сялянства.

Іменна на гэтай глебе зразумелы таксама «поспех» падрабляючыхся пад большэвізм нягоднікаў чорнасоценнага друку. Што чорныя зладзейнічаюць пры відзе набліжаючагася рашучага бою буржуазіі з пролетарыятам, гэта бывала заўсёды, гэта назіралася ва ўсіх без усякага із'яцця рэволюцыях, гэта абсалютна немінуча. І калі гэтай акалічнасцю даваць сябе запалохваць, тады трэба адмовіцца не толькі ад паўстання, але і пролетарскай рэволюцыі наогул. Бо не можа ў капіталістычным грамадстве быць такога нарастання гэтай рэволюцыі, якое-бы не суправаджалася зладзействам чорнай сотні і яе надзеямі пагрэць сабе рукі.

Свядомыя рабочыя добра ведаюць, што чорная сотня з буржуазіяй працуюць рука аб руку і што рашучая перамога рабочых (у якую дробныя буржуа не вераць, якой капіталісты баяцца, якой чорнасоценцы часам са зладзейства жадаюць, упэўненыя, што большэвікі не ўтрымаюць улады), што гэта перамога чорную сотню раздавіць да канца, што ўладу большэвікі здолеюць утрымаць цвёрда і да найвялікшай карысці для ўсяго змучанага і змардаванага вайною чалавецтва.

На самой справе, хто-ж з незвар'яцеўшых людзей можа сумнявацца ў тым, што Радзянкі і Суворыны дзейнічаюць разам? што паміж імі размеркаваны ролі?

Хіба факты не даказалі, што па ўказцы Радзянкі дзейнічае Керанскі, а «Дзяржаўная друкарня Расійскай рэспублікі» (не жартуйце!) друкуе на казённы кошт чорнасоценныя прамовы чорнасоценцаў «Дзяржаўнай Думы»? Хіба гэтага факту не выкрылі нават лакейстнуючыя перад «сваім чалавечкам» лакеі з «Дела Народа»? Хіба вопыт усіх выбараў не даказаў паўнейшага падтрымання «Новым Временем», прадажнай газетай, царска-памешчыцкімі «інтарэсамі» накіроўваемай газетай, кадэцкіх спісаў?

Хіба мы не чыталі ўчора, што гандлёва-прамысловы капітал (беспартыйны, вядома, о, зразумела, беспартыйны. Віхляевы-ж і Ракітнікавы, Гваздзёвы і Нікіціны кааліруюць не з кадэтамі, божа барані, а з беспартыйнымі гандлёва-прамысловымі коламі!), адваліў 300.000 р. кадэтам?

Уся чорнасоценная прэса, калі глядзець на рэчы з класавага, а не сантыментальнага пункту гледжання, ёсць аддзяленне фірмы «Рабушынскі, Мілюкоў і К°». Капітал купляе сабе, з аднаго боку, Мілюковых, Заслаўскіх, Патрэсавых і іншае, а, з другога боку, чорнасоценцаў.

Ніякага іншага сродку пакончыць з гэтым агіднейшым атручваннем народу ядам таннай чорнасоценнай заразы быць не можа, апрача перамогі пролетарыята.

І ці-ж можна здзіўляцца таму, што змучаны і змардаваны голадам і зацягваннем вайны натоўп «хапаецца» за чорнасоценны яд? Ці-ж можна ўявіць сабе капіталістычнае грамадства напярэдадні краху без адчаю ў асяроддзі прыгнечаных мас? І ці можа адчай мас, сярод якіх не мала цемнаты, не выражацца ў павялічаным збыце ўсякага яду?

Не, безнадзейная пазіцыя тых, хто, талкуючы аб настроі мас, сваю асабістую бесхарактарнасць звальвае на масы. Масы дзеляцца на свядома чакаючых, на несвядома гатовых упасці ў адчай, але масы прыгнечаных і галодных не бесхарактарны.

...«Марксісцкая партыя, в другога боку, не можа зводзіць пытанне аб паўстанні да пытання аб ваеннай змове»...

Марксізм ёсць надзвычай глыбокае і рознабаковае вучэнне. Не дзіўна таму, што абрыўкі цытат з Маркса,—асабліва калі прыводзіць цытаты недарэчы — можна сустрэць заўсёды сярод «довадаў» тых, хто парывае з марксізмам. Ваенная змова ёсць бланкізм, калі яе наладжваюць не партыя пэўнага класа, калі яе арганізатары не ўлічылі палітычнага моманту наогул і міжнароднага ў асаблівасці, калі на баку гэтай барацьбы няма даказанага аб'ектыўнымі фактамі спачування большасці народу, калі развіццё падзей рэволюцыі не прывяло да практычнага абвяржэння згодніцкіх ілюзій дробнай буржуазіі, калі не заваявана большасць прызнаных «поўнамочнымі» або інакш сябе паказаўшых органаў рэволюцыйнай барацьбы накшталт «Советаў», калі ў арміі (калі справа адбываецца ў часе вайны) няма зусім насцеўшага настрою супроць урада, які зацягвае несправядлівую вайну супроць волі народу, калі лозунгі паўстання (накшталт «уся ўлада Советам», «зямля сялянам», неадкладная прапанова дэмакратычнага міру ўсім ваюючым народам у сувязі з неадкладным-жа скасаваннем тайных дагавароў і тайнай дыпламатыі» і т. п.) не набылі найшырэйшай вядомасці і папулярнасці, калі перадавыя рабочыя не ўпэўнены ў адчайным становішчы мас і ў падтрыманні вёскі, падтрыманні, даказаным сур'ёзным сялянскім рухам, або паўстаннем супроць памешчыкаў і абараняючага іх урада, калі эканамічнае становішча краіны ўнушае сур'ёзныя надзеі на спрыяючае вырашэнне крызісу мірнымі і парламенцкімі сродкамі.

Бадай, даволі?

У сваёй брашуры: «Ці ўтрымаюць большэвікі дзяржаўную ўладу?» (я спадзяюся, што яна днямі выйдзе ўжо ў свет) я прывёў цытату з Маркса, якая сапраўды адносіцца да пытання аб паўстанні і вызначае адзнакі паўстання як «майстэрства».

Я гатоў біцца аб заклад, што калі прапанаваць раскрыць рот тым балбатунам, якія крычаць цяпер у Расіі супроць ваеннай змовы, і заклікаць іх да аб'яснення розніцы паміж «майстэрствам» узброенага паўстання і асуджэння дастойнай ваеннай змовай, то яны або паўтораць сказанае вышэй, або асарамяць сябе і выклічуць усеагульны смех рабочых. Спрабуйце-ка, шаноўныя таксама - марксісты! Спойце нам песеньку супроць «ваеннай змовы»!

ПАСЛЯСЛОЎЕ

Папярэднія радкі былі ўжо напісаны, калі я атрымаў у 8 гадзін вечара, ў аўторак, ранішнія піцерскія газеты з артыкулам п. В. Базарава ў «Новой Жизни». П. В. Базараў сцвярджае, што «па гораду пушчан у рукапісе лісток, які выказваецца ад імя двух вілных большэвікоў супроць выступлення».

Калі гэта праўда, то я прашу таварышоў, у рукі якіх гэта пісьмо не можа папасці раней поўдня ў сераду, надрукаваць яго магчыма хутчэй.

Яно пісалася не для друку, а толькі для гутаркі з членамі партыі па перапісцы. Але калі неналежачыя да партыі і тысячу разоў асмеяныя ёю за прэзрэнную бесхарактарнасць героі з «Новой Жизни» (трэцяга дня галасаваўшыя за большэвікоў, учора за меншавікоў і амаль аб'яднаўшыя іх на сусветна-славутым аб'яднаўчым з'ездзе), калі падобныя суб'екты атрымліваюць лісток ад членаў нашай партыі, агітуючых супроць паўстання, тады маўчаць нельга. Трэба агітаваць і за паўстанне. Няхай ананімы вылязаюць канчаткова на свет божы і панясуць заслужанае імі за іх ганебныя хістанні пакаранне хоць-бы ў выглядзе насмешак усіх свядомых рабочых. Я маю ў сваім распараджэнні толькі гадзіну часу да адсылкі гэтага пісьма ў Піцер і таму толькі ў двух словах адзначу адзін «прыём» сумных герояў безгаловага «новажызненства». П. В. Базараў прабуе палемізаваць з тав. Разанавым, які сказаў і сказаў тысячу разоў правільна, што «паўстанне падрыхтоўваюць усе тыя, хто стварае ў масах настрой адчаю і індыферэнтызма».

Сумны герой сумнай справы «пярэчыць»:

«Хіба адчай і індыферэнтызм калі-небудзь перамагалі?»

О, прэзрэнныя дурачкі з «Новой Жизни»! Яны ведаюць такія прыклады паўстання ў гісторыі, калі масы прыгнечаных класаў перамагалі ў адчайным баі, не будучы доўгімі пакутамі і крайнім абвастрэннем крызісаў усякага роду даведзены да адчаю? Калі гэтыя масы не ахапляў індыферэнтызм (роўнадушнасць) да розных лакейскіх прадпарламентаў, да пустой гульні ў рэволюцыі, да нізвядзення Ліберданамі Советаў з органаў улады і паўстання да ролі пустых гаварыльняў?

Або, можа быць, прэзрэнныя дурачкі з «Новой Жизни» адкрылі ў мас роўнадушнасць... да пытання аб хлебе? аб зацягванні вайны? аб зямлі для сялян?

Напісана 29 і 30 (16 і 17) кастрычніка 1917 г.

Подпіс: Н. Ленін.

Пераклад А. Дабравольскага

ВЫПАДЫ МУСАЛІНІ СУПРОЦЬ СССР

РЫМ, (сталіца Італіі), 2 лістапада. (БЕЛТА). Мусаліні выступіў у Мілане з прамовай, якая перадавалася па радыё. Прамова была прысвечана, галоўным чынам, знешняй палітыцы. Мусаліні заявіў у сваёй прамове, што «трэба пакончыць з ілюзіямі». Паводле яго слоў, першая ілюзія — гэта раззбраенне. Ніхто не хоча раззброіцца першым, а ўсім разам раззброіцца немагчыма. Другая ілюзія — гэта калектыўная безапаснасць. Калектыўная безапаснасць ніколі не існавала і ніколі не будзе існаваць. Трэцяя ілюзія, якую трэба адхіліць, — прадаўжаў Мусаліні, — гэта — «непадзельны мір». Ліга нацый выходзіць з роўнасці ўсіх краін, але гэта — бязглуздзіца. Мы — сказаў далей Мусаліні, — не забылі і ніколі не забудзем, што Ліга нацый арганізавала ў часе абісінскай вайны прымяненне санкцый супроць Італіі.

Перайшоўшы далей да адносін Італіі з асобнымі краінамі і пачаўшы з Францыі, Мусаліні заявіў: «Пасля доўгіх спрэчак у пачатку 1935 года было дасягнута, нарэшце, пагадненне, якое павінна было адкрыць эпоху дружбы паміж нашымі краінамі, але гэтаму перашкодзілі санкцыі. Да таго часу, пакуль Францыя будзе адносіцца да нас з агаворкамі, мы таксама не зможам адносіцца да яе па-іншаму».

Закранаючы адносіны з Аўстрыяй, Мусаліні заявіў, што аўстра-германскае пагадненне было заключана з яго ведама і што яно «гарантуе незалежнасць Аўстрыі». Закранаючы адносіны з Венгрыяй, Мусаліні, падтрымліваючы патрабаванні Венгрыі аб пераглядзе граніц, указаў, што да таго часу, «пакуль не будзе ажыццёўлена ў адносінах яе справядлівасць», нельга канчаткова ўрэгуліраваць пытанні Дунайскага басейна. Закранаючы Югаславію, Мусаліні падкрэсліў, што цяпер існуюць усе ўмовы для сапраўды прыязных адносін паміж абодвума краінамі.

Затым Мусаліні перайшоў да пытання аб адносінах з Германіяй. Германія, — заявіў Мусаліні, — набыла ў апошні час вялікія сімпатыі Італіі. Аўстра-германскае пагадненне знішчыла важныя разгалоссі паміж Італіяй і Германіяй. Яшчэ да берлінскіх перагавораў Германія прызнала Абісінію італьянскай. Мусаліні ўказаў, што перагаворы ў Берліне прывялі да пагаднення па некаторых праблемах, у тым ліку і нават вельмі далікатных. Лінія Берлін — Рым гэта, паводле слоў Мусаліні, «вось, вакол якой могуць аб'ядноўвацца для супрацоўніцтва іншыя краіны». «Няма нічога дзіўнага, — прадаўжаў Мусаліні, — у тым, што мы падымаем цяпер антысавецкі сцяг. Мы пачалі з барацьбы супроць бальшэвізма».

Перайшоўшы далей да адносін з Англіяй, Мусаліні заявіў: «Міжземнае мора з'яўляецца для Англіі важным шляхам зносін, але для нас Міжземнае мора — гэта пытанне жыцця. Мы не хочам пагражаць англійскім шляхам, але патрабуем, каб лічыліся з нашымі інтарэсамі».

Намякаючы на захват Абісініі, Мусаліні заявіў: «Англічане павінны зразумець, што гэта — факт, і факт, які нельга змяніць».

Мусаліні закончыў сваю прамову ўказаннем, што «Італія будзе сістэматычна павялічваць свае ўзбраенні на сушы, у паветры і на моры».

ЭКСПАНАТЫ ДЛЯ ПАРЫЖСКАЙ ВЫСТАЎКІ

У 1937 годзе ў Парыжы арганізуецца сусветная выстаўка. Совецкая Беларусь на ёй будзе прадстаўлена арыгінальнымі мастацкімі рукадзельнымі работамі, гравюрамі і карцінамі, выкананымі калгасніцамі, работніцамі, жонкамі камандзіраў, мастакамі-прафесіяналамі.

Для адбору лепшых работ у зале памяшкання саюза совецкіх мастакоў БССР арганізавана выстаўка. Выдзяляецца работа калгасніцы Дар'і Селязнёвай з калгаса імя Молатава, Віцебскага раёна. Яе ільняны ручнік упрыгожаны тонкай тканінай стыльнага беларускага арнамента. З мастацкім густам, стыльным узорам выткала ільняное пакрывала і поўшарсцяную коўдру 68-гадовая калгасніца Кандрацьева з калгаса «Беларуская вёска», Лёзнянскага раёна.

Жонкі камандзіраў Дзякава, Мітгонава і Ногібіна вышылі шоўкам на палатне парашутыстку. У гэтай тэматычнай карціне надзвычай удала падабраны цені блакітнага неба, ружовага небасхілу і зялёнай травы. Дынаміка колераў стварае ілюзію палёту. Багатая фантазія ўкладзена ў пейзаж, вышыты шоўкам на палатне жонкай лейтэнанта Соргінай.

Чырвонаармеец Беліцкі выставіў зробленую па-майстэрску шкатулку з барэльефам Леніна і Сталіна.

На выстаўцы ёсць каля 50 работ мастакоў-прафесіяналаў Менска і Віцебска, а таксама розныя мастацкія тканіны з гістарычнага музея.

У Маскву ўжо адпраўлены макеты і фотаздымкі водэвіляў Янкі Купалы «Прымакі» і «Паўлінка» ў пастаноўцы БДТ-2, «Жакерыя» ў пастаноўцы БДТ-1, п'есы «Першы яўрэйскі рэкрут» у пастаноўцы яўрэйскага тэатра і інш. Усе дэкарацыі выкананы тэатральнымі мастакамі.

Днямі выстаўку наведаў старшыня Соўнаркома Беларусі тав. Галадзед. (БЕЛТА).

Калгасніцы сельскагаспадарчай арцелі «Рухавік рэволюцыі», Камарынскага раёна актыўна рыхтуюцца да святкавання XIX гадавіны Вялікай Кастрычніцкай рэволюцыі. У калгасе створаны драматычны, музычны і харавы гурткі. На вечары, які будзе арганізаван у калгасе ў кастрычніцкія дні, калгасная моладзь выступіць са сваімі спевамі, музыкай і танцамі. НА ЗДЫМКУ: лепшыя ўдарніцы калгаса Блудчык Марыя і Музыка Надзя на рэпетыцыі па танцах і песнях. Фото Я. Салавейчыка.

КАЛГАСНАЯ САМАДЗЕЙНАСЦЬ

МОЗЫР. (Ад кар. «Звязды»). 29—30 кастрычніка ў Мозыры адбывалася раённая калгасная алімпіяда мастацкай самадзейнасці. У ёй прынялі ўдзел 5 калгасна-харавых гурткоў, 3 струнныя і 2 духавыя аркестры, дзесяткі гарманістаў, спевакоў і танцораў.

Алімпіяда паказала вялікі рост і развіццё мастацкай самадзейнасці калгаснай вёскі Мазыршчыны. Калгасны хор Юравіцкага сельсовета ў складзе 24 чалавек выканаў рад народных і рэволюцыйных песень. Асабліва цікава было бачыць і чуць на алімпіядзе сямейны аркестр сям'і калгасніка Рухло Івана Мацвеевіча Слабодскага сельсовета. Сам Рухло іграў на скрыпцы, тры сыны яго — Андрэй, Нікакор і Коля — на балалайках, сын Павел і дачка Маня — на гітарах, пяты сын Федзя — на цымбалах. Аркестр добра выканаў на алімпіядзе народны беларускі танец «Лявоніху», «Свеціць месяц».

Цікава было таксама бачыць на алімпіядзе калгасны аркестр балалаечнікаў у ліку 11 чалавек. Характэрна, што ўсе інструменты зроблены у самім калгасе «Наша ніва», Нахайскага сельсовета калгасным майстрам Лызам Антонам. Гэтым майстэрствам ён займаецца 6 год. Ім зроблена каля 300 балалаек. Зараз Лыз задаўся мэтай асвоіць выраб мандалін і гітар. Сам ён таксама прымаў ўдзел на алімпіядзе, выканаўшы на балалайцы рад музычных нумароў.

Алімпіяда закончылася выступленнем калгаснага гуртка мастацкай самадзейнасці Клінскага сельсовета. Чатыры пары маладых хлопцаў і дзяўчат па-майстэрску выканалі народны беларускі танец «Лявоніху». Лепшыя выканаўцы мастацкай самадзейнасці на алімпіядзе былі прэміраваны каштоўнымі падарункамі — патэфонамі, гармонікамі, гітарамі і іншымі музычнымі інструментамі.

Р. ФРАЛОЎ.

НАСУСТРАЧ XIX ГАДАВІНЕ ВЯЛІКАЙ ПРОЛЕТАРСКАЙ РЭВОЛЮЦЫІ

У СЯМ'І КАЛГАСНІКА КАСПЯРОВІЧА

Перад святам у сям'і калгасніка арцелі імя АДПУ, Менскага раёна многа работы. Цімафей Каспяровіч усе гэтыя дні бавіцца на заканчэнні будаўніцтва новай хаты. Наклаў падлогу, столь, паставіў печкі, [illegible] рамы. [illegible] Праз дзень-два яна [illegible] усёй хаты.

К святу сям'я Каспяровіча пераходзіць у новую, вялікую, прасторную хату. Калгасны майстар правёў ужо электрычнасць. На свята ярка заззяюць чатыры лямпы на 60 і 100 свечаў. Упершыню Каспяровіч будзе святкаваць вялікую гадавіну ў сваёй уласнай хаце. [illegible] калгас быў батраком і жыў там дзе служыў. Вечная мара — мець сваю ўласную хату — збылася. [illegible]

У новай хаце будзе ўся патрэбная абстаноўка: куплены нікеляваны ложак, шафа, шкаф, венскія крэслы. Праўленне мяркуе прэміраваць Стасю Казіміраўну за добрую работу на ферме яшчэ больш багатай абстаноўкай.

У першы дзень свята Каспяровічы рашылі арганізаваць сямейны вечар. На вечар запрашаюцца блізкія суседзі-калгаснікі. Ужо закалолі кабана, будзе свая свежаніна. З добрай летавашняй пшанічнай мукі напякуць булак. Закупілі віна і піва.

Да частавання рыхтуе Стася Казіміраўна. [illegible] На працадні атрымана 12 кгр. [illegible] пудоў. [illegible] 16 кілограм бульбы, 3 кілограмы гародніны, 1 руб. 50 кап. грашыма. А ў сям'і Каспяровіча многа працадзён. Адна толькі Стася мае за 9 месяцаў 416 працадзён. Яна — даярка-стаханаўка.

Стася Казіміраўна зараз абзывае [illegible] апранне на свята. Яна купіла новыя туфлі і галошы, [illegible] плацце, новае паліто. Цімафей таксама мае новыя хромавыя боты, [illegible] Дзецям на свята пашыты новыя сукенкі, паліто і боцікі. [illegible] Галя пажадала сабе чорнае бархатнае паліто і светлую сукеначку. Маладзейшым Яніне і Ніне пашыты суконныя паліто з каўнерыкамі і таксама светлыя сукеначкі.

Вялікае свята XIX гадавіны пролетарскай рэвалюцыі былая батрацкая, а зараз заможная сям'я калгасніка Каспяровіча правядзе весела і радасна.

А. ЛОСЬ.

АДЛЮСТРУЕМ ВЕЛІЧ НАШАЙ ПРОЛЕТАРСКАЙ САЛІДАРНАСЦІ

Калектыў чырвонасцяжнай менскай швейнай фабрыкі «Кастрычнік» з уздымам рыхтуецца да святкавання XIX гадавіны Кастрычніка. 16 сем'яў рабочых сустракаюць вялікае свята ў новых кватэрах. 38 маладых рабочых атрымліваюць новы інтэрнат. Свайго знатнага чалавека — работніцу-ордэнаноску Кісялёву калектыў фабрыкі пасылае на святкаванне ў Маскву.

Усё багацце сваёй ініцыятывы рабочыя аддаюць святочнаму афармленню сваёй калоны на дэманстрацыі. Гэта афармленне адлюструе ўсю веліч пролетарскай салідарнасці з гераічным іспанскім народам, які зараз пралівае сваю кроў у баях з азвярэлым фашызмам за свае правы і свабоду.

Уперадзе калоны пойдзе 260 сцяганосцаў. На грузавых аўтамашынах будуць ехаць рабочыя, апранутыя ў форму рабочай міліцыі Іспаніі. Яны прадэманструюць мужнасць і волю іспанскага народу да перамогі.

Брацкая дапамога жанчынам і дзецям Іспаніі будзе адлюстравана ў макеце велізарнага парахода з харчовымі пасылкамі ад працоўных СССР. Гэты параход праплыве па вуліцах горада на імправізаваных морскіх хвалях.

Самадзейныя гурткі фабрыкі зараз узмоцнена рыхтуюцца да святочнага вечара. (БЕЛТА).

ТЫСЯЧА КАСТРЫЧНІЦКІХ ПАДАРУНКАЎ ДЗЕЦЯМ

Цэнтральная дзіцячая камісія пры ЦВК БССР разаслала да кастрычніцкіх свят для выхаванцаў дзіцячых дамоў — выдатнікаў вучобы — 700 падарункаў. Апрача таго 250 кастрычніцкіх падарункаў атрымаюць дзеці калгаснаў і работніц, а таксама тыя, якія знаходзяцца на лячэнні ў бальніцах або санаторыях. Падарункі складаюцца з чатырох касцюмчыкаў, шарсцяных і аксамітных сукенак і інш. рэчаў.

6 НОВЫХ КАЛГАСНЫХ ГІДРАЭЛЕКТРАСТАНЦЫЙ

Да XIX гадавіны Вялікай пролетарскай рэволюцыі ў раёнах БССР — Лагойскім, Плешчаніцкім і інш. уступяць у эксплаатацыю 6 калгасных гідраэлектрастанцый, пабудаваных на дробных рэках. У дні свята да 1.500 калгасных двароў атрымаюць электрычнае асвятленне. Праводка электрычнасці ў калгасныя дамы ўжо закончана.

ПАВЕДАМЛЕННІ

Гарком КП(б)Б паведамляе, што чарговыя заняткі курсаў сакратароў парткомаў, парторгаў і партыйнага актыва адбудуцца 3 лістапада ў 6 гадзін вечара, у вялікай зале Дома партактыва.

Сакратар Менскага гаркома КП(б)Б ХАДАСЕВІЧ.

Адказны рэдактар Д. В. ЮРКОЎ.

НКХП СССР
„ГЛАВКОНДИТЕР"
ГОМЕЛЬСКІ КАНДЗІЦЕРСКІ КАМБІНАТ
„СПАРТАК"
(г. Гомель, Совецкая, 97),
выпускае
да кастрычніцкіх свят
спецыяльны
ДЗІЦЯЧЫ АСАРТЫМЕНТ
кандзіцерскіх вырабаў
з аўтамабільчыкамі,
вагончыкамі,
паравозікамі,
пушкамі,
лялькамі,
рыбкамі,
барабанчыкамі і інш.
Патрабуйце ва ўсіх магазінах.
ДЫРЭКЦЫЯ.

ЗАВОД „ІЗАПЛІТ"
(Нова-Беліца, Гомельскага раёна)
выпускае
Ізаляцыйныя пліты:
порыстыя,
поўжосткія,
жосткія
(будаўнічыя дошкі),
Пліты вырабляюцца любых размераў і прымяняюцца для будаўніцтва жылых дамоў і будынкаў лёгка-прамысловага тыпу, для абіўкі ізатэрмічных вагонаў і для гука-цепла-ізаляцыі.

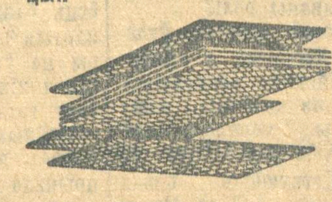

ЗАПАТРАБАВАННІ накіроўваць па адрасу: БССР, Нова-Беліца, Пролетарская 42, завод «Ізапліт».
ДЫРЭКЦЫЯ.

ДРУКАРСКАЯ ФАРБА ДЛЯ РАТАТАРАЎ
ПРАДАЕЦЦА
ў друкарні „Звязды".
Зварачацца: Совецкая, 63, другі паверх, кантора друкарні.

ІМЗО пры ЦК КП(б)Б паведамляе, што праз радыёстанцыю імя Комінтэрна будуць перададзены наступныя радыёдаклады:

5 лістапада ў 18 гадзін 30 мінут па маскоўскаму часу — радыёдаклад тав. Кнорына на тэму:
„ДЗЕВЯТНАЦЦАЦЬ ГОД ВЯЛІКАЙ ПРОЛЕТАРСКАЙ РЭВОЛЮЦЫІ".

4 лістапада ў 21 гадзіну
Радыёдаклад т. Пашуканіса на тэму:
„ВЫБАРЧЫЯ ПРАВЫ ГРАМАДЗЯН СССР".
Слухайце арганізавана ў радыё партаудыторыях і індывідуальна надому.

Дырэктар ІМЗО пры ЦК КП(б)Б БЕКЕРМАН.

Дрэваапрацоўчы камбінат імя тав. ГІКАЛО
(Нова-Беліца, Гомельскага раёна)
ВЫРАБЛЯЕ ШЫРОКІ АСАРТЫМЕНТ
рознай МЭБЛІ і ПІЛАМАТЭРЫЯЛЫ:

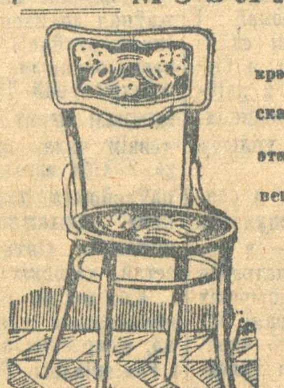

крэслы шведска-амерыканскага тыпу;
этажэркі тачоныя;
вешалкі стаячыя, тачоныя
кніжныя шафы;
прэс-пап'е;
рамкі для партрэтаў;
падцвяточнікі;
тумбачкі;
табурэты дубовыя;
дзіцячыя крэслы і сталы (гарнітур);
венскія крэслы;
дзіцячае крэсла шведска-амерыканскага тыпу;
паркет розных размераў.
ДЫРЭКЦЫЯ.

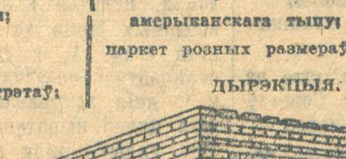

Н.К.М.П. Б.С.С.Р.
ПАРФЮМЕРНА-КАСМЕТЫЧНАЯ ФАБРЫКА імя КЛАРЫ ЦЭТКІН (б. „КАЗІМІ")
АСАРТЫМЕНТ ПРАДУКЦЫІ ЗНАЧНА РАСШЫРАН І ЯКАСНА ПАВЫШАН.
Заўсёды ёсць у продажы
зубныя парашкі — «Чэлюскінец», «Турыст», крэмы — «Казімі», «Бярозавы», «Землянічны»; адэкалон — трайны і парыкмахерскі; вежэталь, туалетная вада, вадкае туалетнае мыла.

Лепшы сродак ад перхаці — „ПЕРХАЦІН".
ПАТРАБУЙЦЕ ва ўсіх аптэках, магазінах сангігіены і універмагах

Гомельская швэйная фабрыка „Комінтэрн"
ВЫПУСКАЕ наступны асартымент прадукцыі:

КАСЦЮМЫ, штаны на выпуск для дарослых і недамеркі, штаны галіфе, талстоўкі суконныя і баваўняна-папяровыя для дарослых і недамеркі, тужуркі для дарослых і недамеркі, кэпі суконныя для дарослых і недамеркі, кэпі форменыя па заказах.
ЦЭХ ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ЗАКАЗАЎ
выпускае касцюмы, штаны, польты мужчынскія зімовыя і дэмісезонныя, жаночыя зімовыя і дэмісезонныя, дзіцячыя зімовыя польты, жакеты жаночыя, юбкі.

ГОМЕЛЬСКІ МЯСАКАМБІНАТ
„ГЛАВМЯСО"

мае заўсёды ў продажы
свежыя
высокаякасныя пельмені мясныя, піражкі з мясам, гарачыя сасіскі, сардэлькі, катлеты мясныя, адбіўныя свіныя, рубленыя мясныя, свіны гавяжы тлушч вышэйшых гатункаў,

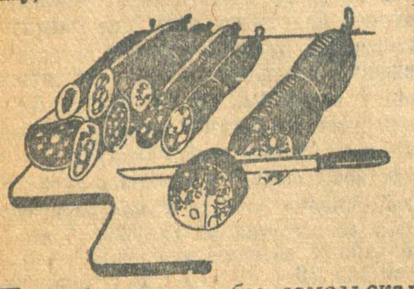

а таксама вялікі выбар
каўбасных вырабаў.
Патрабуйце вырабы гомельскага мясакамбіната
ДЫРЭКЦЫЯ.

Гомельскі машынабудаўнічы завод „Пролетарый"
імя С. М. Кірава БЕЛМЕТАЛАТРЭСТА
выпускае наступныя варштаты і машыны:

БЯСЦЭНТРАВА-АБДЗІРАЧНЫЯ, тып 175 і 175-А, прызначаныя для абточкі чорнакатнага круглага матэрыялу дыям. ад 15 да 50 мм. і ад 25 да 80 мм., даўжынёю 7 метраў, упершыню асвоеныя ў СССР і выпускаемыя толькі нашым заводам.

ПРАВІЛЬНА-КАЛІБРОВАЧНЫЯ, тып 389 і 389-А для праўкі і паліроўкі круглага матэрыялу дыям. ад 15 да 50 мм. і ад 25 да 80 мм. Даўжынёю 7 метраў. Шляхам абкаткі ролікамі, размешчанымі ў рухаючайся раме, упершыню асвоеныя ў СССР і выпускаемыя толькі нашым заводам.

ПАПЯРЭЧНА-СТРУГАЛЬНЫЯ, тып 135. Ход даўбяка 500 мм. з качаючайся кулісай, каробкай скарасцей і аўтаматычнай падачай варштата храпавым механізмам.

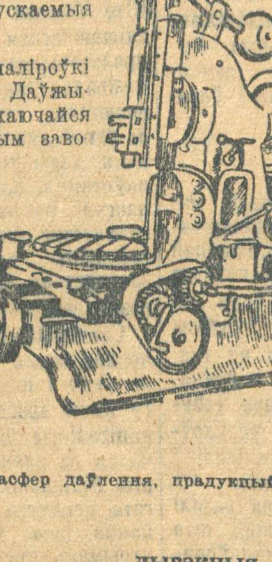

ФРЫКЦЫЙНА-ПАДАЮЧЫ МОЛАТ сістэмы Масен. Вага падаючых частак 550 кгр., вышыня пад'ёму 1,7 м., лік удараў у мінуту 31. Упершыню асвоены ў СССР і выпускаюцца толькі нашым заводам.

ДАЎБЕЖНЫ, тып 142. Ход даўбяка 800 мм. з індывідуальным матoрам і каробкай скарасцей, прызначан для апрацоўкі плоскіх і фасонных паверхняў, канавак, пазаў і крывых.

ПАРАВЫЯ НАСОСЫ тыпу «ВОРТИНГТОН», прызначаныя для пітання катлоў да 12 атмасфер даўлення, прадукцыйнасцю:
8—14 куб. мтр./час
15—30 куб. мтр./час
36—60 куб. мтр./час

ДЫРЭКЦЫЯ.

ЗАГАД № 490

па Галоўнай дзяржсанінспекцыі БССР

1 лістапада 1936 г. г. Менск.

Для папярэджвання распаўсюджвання шкарлатынозных захворванняў, загадваю:

1. У дзіцячых установах (школах, яслях, дзіцячых садах), дзе на працягу апошняга часу наглядаюцца паўторныя выпадкі захворвання і даўшыя ў выніку да 10 выпадкаў — забараніць правядзенне ў іх вечароў і ранішнікаў.

2. Забараніць арганізацыю ўсякага роду ранішнікаў для дзяцей па ўстановах.

3. Усе памяшканні дзіцячых устаноў (школ, ясляў, дзіцячых садоў) да кастрычніцкіх свят павінны быць падвергнуты стараннай уборцы, праветрыванню, мыццю хлорнай вадой (0,1—0,2 проц.) а дапаможнікі, школьныя прылады, дзіцячыя цацкі сабраць у асобны пакой і падвергнуць фармалінавай дэзінфекцыі.

4. Дзяржсанінспектарам і школьна-санітарным урачам прасачыць за выкананнем данага загаду.

Галоўны дзяржсанінспектар БССР НЕЙШТАТ.

Тыраж 90.536 экз.
Друкарня газеты «Звязда». Менск. Совецкая, 63.
Уп. Галоўлітбела № К—571.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ